

30.01.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**30 Ocak 2023
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

30 Ocak 2023 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Bülent Ecevit Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

Zeytinoğlu, TOBB Yönetim Kurulu Üyeliğine seçildi

Kocaeli sanayi odası başkanı ayhan zeytinoğlu, iktisadi kalkınma vakfı (ikv) başkanlığından sonra önceki gün ankara'da gerçekleşen türkiye odalar ve borsalar birliği (tobb) 74.genel kurulu'nda yapılan seçimde yönetim kurulu üyeliğine seçildi. Başkan zeytinoğlu ,tobb yönetim kurulunda da ayrıca başkan yardımcılığı görevine getirildi. Zeytinoğlu, bu seçim sonucunda ilimizden ilk kez tobb yönetim kuruluna seçilme onuruna sahip kişi oldu.

KOCAELİ – Ahmet KURT

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanlığına yeniden M. Rifat Hisarcıklıoğlu seçildi. Hisarcıklıoğlu, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'ndeki 74. Genel Kurul'da yapılan seçimde, geçerli oyların tamamını alarak 4 yıl süreyle TOBB Başkanı oldu.

TOBB Başkanlığına ilk kez 16 Haziran 2001'de seçilen Hisarcıklıoğlu, beşinci kez bu görevi yürütecek.

Yeni TOBB Yönetim Kurulu ise şu isimlerden oluştu: "Ayhan Zeytinoğlu (Kocaeli Sanayi Odası Başkanı) , "Salih Zeki Murzioğlu (Samsun Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı), Cengiz Günay (Tekirdağ Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı), Davut Çetin (Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı), Oğuzhan Ata Sadıkoğlu (Malatya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı), Selçuk Öztürk (Konya Ticaret Odası Başkanı), Mahmut Özgener (İzmir Ticaret Odası Başkanı), Öztürk Oran (İstanbul Ticaret Odası Meclis Başkanı), Zeki Kıvanç (Adana Sanayi Odası Başkanı), Ali Kopuz (İstanbul Ticaret Borsası Başkanı), **Faik Yavuz** (Ankara Ticaret Borsası Başkanı), Özer Matlı (Bursa Ticaret Borsası Başkanı), Engin Yeşil (Diyarbakır Ticaret Borsası Başkanı), Tamer Kıran (İstanbul ve Marmara, Ege, Akdeniz, Karadeniz Bölgeleri Deniz Ticaret Odası Başkanı)."

Ankara Büyükşehir Belediyesi ucuz et satacak. Mansur Yavaş projeyi duyurdu

Yüzde yüz yerli besi hayvanlarından temin edilen et, kıyma ve tavuk ürünleri şubat ayından itibaren Başkent Mobil Market ve Başkent Marketlerde uygun fiyattan satışa sunulacak. Mansur Yavaş sosyal medyadan duyurdu.

Mansur Yavaş projeyi sosyal medya hesabından duyurdu

ABB Halk Ekmek Fabrikası, belediye otobüsünden dönüştürülen Başkent Mobil Market ile başkent'in 25 ilçesinde ramazan ayının sonuna kadar uygun fiyatlı kırmızı ve beyaz et satışına başlıyor.

ABB Başkanı Mansur Yavaş projeye ilişkin, “**Hem yerli üreticimize destek oluyoruz hem de halkımızın sağlıklı ve güvenilir et ürünlerine daha ucuz ulaşmasına aracı oluyoruz**” dedi.

Mobil Market; hafta içi 10.00 ile 17.00 saatleri arasında Ankara'nın belirlenen semtleri ile 25 ilçenin tamamında 15 farklı ürün ile uygun fiyatlı kırmızı et ve beyaz et satışı yapacak.

BAŞKAN YAVAŞ DUYURDU

ABB Başkanı Mansur Yavaş da projeyi sosyal medya hesabından yaptığı paylaşım ile duyurdu. Yavaş'ın paylaşımı şöyle:

“Başkent Mobil Market uygulamamız sayesinde 25 ilçemizde Ramazan ayı sonuna kadar uygun fiyatlı et satışına başlıyoruz. Hem yerli üreticimize destek oluyoruz hem de halkımızın sağlıklı ve güvenilir et ürünlerine daha ucuz ulaşmasına aracı oluyoruz.”

Ankara Halk Ekmek Fabrikası Genel Müdürü Tamer Eski projeye ilişkin, şu bilgileri verdi:

“Ankara Halk ekmek olarak yeni bir uygulamayı daha hayata geçiriyoruz. Son zamanlarda kırmızı et ve beyaz et fiyatlarının ülkemizde artış göstermesi nedeniyle Ankaralı hemşehrilerimize destek olmak amacıyla fiyat indirimine gitmeyi uygun gördük.

Tasarımını ve dönüşümünü gerçekleştirdiğimiz bu otobüsle, biz buna ‘Başkent Mobil Market’ ismini veriyoruz, şubat ayı başından Ramazan ayı sonuna kadar Ankara’nın 25 ilçesinde uygun fiyatlı kırmızı et ve beyaz et satışı yapacağız.”

UZMAN VETERİNERLER KONTROL EDECEK

Ankara Halk Ekmek Fabrikası Sorumlu Veteriner Hekim Mutlu Ergün, “**Başkent Mobil Market Projesi kapsamında üreticiden alınan yerli besi hayvanlarımızın muayenelerini kurumumuz veteriner hekimlerimizle sağlayarak son tüketiciye sağlıklı ve güvenilir et ürünleriyle buluşturuyoruz**” dedi.

Çubuk'ta hayvan yetiştiriciliği yapan ve Mobil Market'e et temin edecek olan Serkan Yağcı ise “Başkent Market sayesinde hayvanlarımızı yetiştirip araçlara komisyon vermeden hayvanlarımızı verebiliyoruz” diye konuştu.

Tarım yatırımlarına verilecek destek netleşti

Tarım arazilerinin kullanımının etkinleştirilmesi ve atıl arazilerin üretime kazandırılması amacıyla sağlanacak destekler belirlendi.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesinin Desteklenmesine İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre, hibe destekleri 1 Ocak-31 Aralık 2023 dönemi için sağlanacak.

Yatırım konularına göre Bakanlığın hibe oranları, belirtilen destekleme konuları için proje toplam bedelinin azami yüzde 75'i olarak uygulanacak. Diğer kamu kurum ve kuruluşları ve üretici örgütleri ile proje kapsamında işbirliği yapılabilecek. Karar kapsamındaki hibe ödemeleri gerçek veya tüzel kişiler için sağlanacak.

USK, iğ süt fiyatı için olağanüstü toplanıyor

Ulusal Süt Konseyi (USK) 31 Ocak Salı günü olağanüstü toplanıyor.

İRFAN DONAT

Son dönemde süt arzındaki daralma ve artan fiyatlara yönelik gelişmeler Tarım ve Orman Bakanlığını alarma geçirdi.

Üretici ve sanayicilerle yapılan görüşmeler sonucu Ulusal Süt Konseyi'nin (USK) 31 Ocak Salı günü olağanüstü toplanmasına karar verildi.

Hayvancılıkta maliyetler artmaya devam ederken, USK'nın ana gündeminin yem fiyatlarındaki artış, çiğ süt tavsiye fiyatı ve destekleme primi olacak.

Türkiye Süt reticileri Merkez Birliği Başkanı Tevfik Keskin, USK'nın Salı günü toplanacağını teyit ederek, "Burada reticinin sırtlandığı maliyetin gerçek manada hesaplanması ve tablonun açıklanması lazım. Bizim yaptığımız maliyet hesabına göre şu an üreticinin eline net geçmesi gereken çiğ süt litre satış fiyatının en az 12 TL olması lazım" dedi.

Tarım Bakanlığı yetkilileri, ideal olan çiğ/süt yem paritesinin 1.4 olması gerektiğinin altını çiziyor.

30.01.2023

Tevfik Keskin, sanayici tarafının çiğ süt fiyatlarını zincir marketleri gerekçe göstererek baskılamaya çalıştığını söylerek, yılbaşından bu yana hayvan yemine gelen zammın göz ardı edilmemesi gerektiğini ifade etti.

Keskin, " eşidine göre değişmekle birlikte yılbaşından bu yana süt yemi fiyatlarına yüzde 8-9 arasında zam geldi. Üreticinin maliyetleri artmaya devam ediyor" dedi.

'Artan maliyet enflasyon ve kuraklık, gıda krizine yol açabilir'

Antalya Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Meslek Komiteleri toplantısında, katılımcılar kuraklığa, gıda üretiminde maliyet ve enflasyona dikkat çekti. Sektör temsilcileri, ilerleyen dönemde gıdaya ulaşımında zorluk yaşanabileceği uyarısında bulundu.

Fikri CİNOKUR

Antalya’da iklim değişikliğinin etkileri hissedilirken son 92 yılın en sıcak kışı yaşanan Antalya’da, yağmur yağmaması üzerine üreticiler buğday ve patates ekiminden vazgeçip arpa, şeker pancarı ve mısır ekimine yöneldi. Yem, enerji ve diğer girdi maliyetlerinin artması ve enflasyonun etkisiyle önümüzdeki günlerde gıdaya ulaşımında zorluk yaşanabileceği, Türkiye’nin gıda krizi tehlikesiyle karşı karşıya kalabileceği belirtildi. Antalya Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Meslek Komiteleri toplantısında başta iklim değişikliği olmak üzere girdi maliyetlerindeki sürekli artış ile et ve süt sektörlerindeki sorunlar tartışıldı. Tohum başta olmak üzere girdi ve işçilik maliyetlerinde yaşanan artışın patates ve buğday ekimini olumsuz etkileyebileceğine dikkat çekildi.

“Buğdaydan vazgeçen üretici şeker pancarına yöneldi”

Antalya Ticaret Borsası Meclis Başkanı Yardımcısı Murat Köseoğlu kış mevsimi olmasına rağmen yağışların yetersiz kaldığını, hububat tohum fiyatlarının yüksek olması ve yeterli destek verilmemesi nedeniyle iç bölgelerde çiftçinin ‘Ne ekeceğiz, ne kazanacağız’ endişesine kapıldığını söyledi.

Çiftçinin bu nedenle buğday ekiminden vazgeçip mısır, şeker pancarı gibi ürünlere kaydığını belirten Köseoğlu, pamuk üreticisinde de ekip ekmeme konusunda belirsizlik yaşandığına dikkat çekti.

Hububatçı Ahmet Yılmaz da tohumluk buğday fiyatlarının geçen yıla göre yüzde 300-400 arttığını belirtti. Yılmaz, “Geçen yıl 4-5 TL olan buğday tohumu bu sezon 13, 14 ve 15 lira. Geçen yıl 18 bin dekar olan şeker pancarı ekim alanı 25 bin hektara çıkmış durumda. Şeker pancarında devletin alım garantisi var. Kumluca ve Finike’de kiraya verilen yerlere şeker pancarı ekiliyor” dedi.

“Kısa vadeli kâr, sürdürülebilir tarıma tercih ediliyor”

Yem üreticisi Nuri Büyükselçuk ise buğday ekilemeyen alanların çok olduğunu söyledi. Başta Rusya olmak üzere hububatta ihracatçı ülkelerde de kuraklık yaşandığını vurgulayan Büyükselçuk, kuraklığa karşı önlem alınması gerektiğine dikkat çekti. Büyükselçuk, şöyle devam etti: “Hububat üretiminde kuraklık büyük tehlike. Ama Konya Ovası’nda 400-500 metre genişliğindeki obruklar da hububat üretimini olumsuz etkiliyor. Konya Ovası’nda üretici rantabl olmamasına rağmen su isteyen yüksek verim sağlayan mısıra yöneliyor. Sulamada da sıkıntı var. Tarımda kısa vadeli kârları, uzun vadeli sürdürülebilir tarıma tercih ediyoruz.” Üretici Kadir Sarıcalar, Antalya, Konya, Niğde, Aksaray bölgelerinde üreticilerin buğday yerine mısır ve şeker pancarına ilgi gösterdiğini bildirdi. Sarıcalar, “Havalar 10-15 gün devam ederse durum iyi olmayacak. Üretici yağış olmadığı için sulama yapmaya başladı. Patates, mısır ve şeker pancarına yönelen üretici sulama yapıyor. Havalar gündüz sıcak, gece soğuk geçiyor” dedi.

ATB Meclis Üyesi Adnan İngeç de et fiyatlarının çok yüksek olmasından yakındı. Kasap esnafının yüzde 80’inin işini bırakmayı düşündüğünü vurgulayan İngeç, “İşçi maliyetleri, yem fiyatları ve enerji fiyatları artıyor. Kasapların dayanacak gücü kalmadı. Kuraklık ve yem krizi gıda krizine yol açacak. Önümüzdeki süreçte Türkiye gıda ulaşımında sıkıntı yaşayacak. Gıda kriziyle karşı karşıya kalacağız” şeklinde konuştu.

“Süt fiyatı arttı, kesim azaldı”

Toplantıda çiğ süt ve süt ürünleri ile et sektörü sorunları da tartışıldı. ATB Meclis üyesi Hüseyin Simav, sütün arz edildiği Güney Marmara ve Trakya’da resmi olmayan süt fiyatının 12 liradan belirlenerek satıldığını öne sürdü. Antalya, Denizli, Muğla ve Burdur gibi yörelerdeki süt üreticilerinin Denizli’de toplandığını, ancak kamunun fiyatların 11,20 TL’yi aşmaması konusunda uyarıda bulunduğunu söyledi. Simav, “Sanayici ve üretici süt fiyatını belirlesin ama 11,20 TL’yi geçmesin deniliyor. Ama Güney Marmara ve Trakya’da süt 12 liradan satıldı” diye konuştu. Sönmez, süt fiyatlarının artmasıyla kesimlerin yavaşladığını bildirdi. Geçen yıl et fiyatlarında afaki artışlar olduğunu anlatan Sönmez, şöyle devam etti: “Süt fiyatlarının artmasıyla dişi kesimi durdu. İthal et devreye girdi. Ama fiyatlar yine belli değil. Et fiyatları ithalatla baskılanıyor. Et fiyatlarını düşürmek için ithalat çare değil. Yem desteği sağlanmalı ve girdi maliyetleri düşürülmeli, mazot desteği verilmeli.”

Makarnada hedef, 1,5 milyon ton ihracat

Türkiye'den geçen yıl 160 ülkeye 967 milyon dolar değerinde 1,3 milyon ton makarna ihracatı gerçekleştirildi. Sektör, bu yıl ihracatını 1,5 milyon tona çıkarmayı hedefliyor.

Geçen yıl 1 milyon 341 bin 996 ton makarna ihracatı gerçekleştiren makarna sanayicileri, ülkeye 967 milyon 68 bin dolar döviz girdisi sağladı. Sektör, bu yılki ihracatını 1,5 milyon tona çıkarmayı hedefliyor.

Konuya ilişkin açıklamalarda bulunan Türkiye Makarna Sanayicileri Derneği Başkanı Aykut Göymen, Türkiye'nin dünyada makarna üretiminde üçüncü, ihracatta ise ikinci sırada yer aldığını söyledi.

Türk makarna sanayisinin dünyada söz sahibi olduğunu ifade eden Göymen, "Türkiye makarna sanayisi 26 işletmeden oluşmaktadır. Bu üreticilerimiz toplamda yıllık 2,2 milyon ton makarna üretim kapasitesine sahip. Türk makarna sanayisi ihracata ilk olarak 13 tonla başlamıştı, şu an milyon ton seviyesinde." dedi.

Türk makarnasına olan talebin sürekli arttığına işaret eden Göymen, şunları kaydetti: "Dünya artık Türk makarnasının kalitesi ve lezzetini biliyor. Ülkemiz geçen yıl 160 ülkeye makarna gönderdi. 2021 yılında Türkiye 1 milyon 364 bin 547 ton makarna ihracatına karşılık 777 milyon 947 bin dolar gelir elde etmişti. Geçtiğimiz yıl ise sektörümüzde değer anlamında önemli kazanç sağladı. Geçtiğimiz yıl makarna sanayicilerimiz 1 milyon 341 bin 996 ton makarna dış satımı yaptı ve bunun karşılığında ise ülkemize 967 milyon 68 bin dolar döviz girdisi sağladı. Miktarda

küçük bir düşüş yaşandı ama değer anlamında Türk makarna sanayicilerimiz ihracatlarını yüzde 24,3 yükseltti. En fazla ihracatı ise Venezuela, Somali ve Benin'e yaptı."

Sektör, yaklaşık 40 bin kişiye istihdam sağlıyor

Türk makarna sanayisinin, bu alanda marka olan İtalya ile rekabet içerisinde olduğunu dile getiren Göymen, sektörün yaklaşık 40 bin kişiye istihdam sağladığına dikkati çekti.

Göymen, "Türk makarnalarının tercih edilmesinin en temel noktaları, dinamik ve yeni teknolojiyle donatılmış işletmeleri, lojistik olarak rakip ülkelere göre daha stratejik konumda bulunmak. Bu özelliklerimiz Türk makarna sanayicilerinin avantajlarını ortaya çıkarıyor. İhracatımızı daha yükseğe çıkarmak istiyoruz. Bu yılki hedefimiz 1,5 milyon ton ihracat." diye konuştu.

"Su Verimliliği Seferberliği" başlatılacak

Seferberlik çiftçiden sanayiciye, öğrenciden ev hanımına, özel sektörden tüm kamu kurum ve kuruluşlarına kadar toplumun bütün kesimlerini kapsayacak

İklim değişikliğine bağlı su stresi yaşayan Türkiye'de ev, iş yeri ve sanayide su kayıplarının önlenmesi, yasal altyapının oluşturulması, tarımda modern sulama yöntemlerinin kullanılması, halkın bilincinin artırılması hedefleriyle "Su Verimliliği Seferberliği" başlatılacak.

Tarım ve Orman Bakanlığında yapılan yazılı açıklamaya göre, söz konusu seferberlik, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın himayelerinde ülke genelinde yürütülecek. Seferberliğe, 31 Ocak'ta Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenecek toplantıyla başlanacak.

Seferberlik, çiftçiden sanayiciye, öğrenciden ev hanımına, özel sektörden tüm kamu kurum ve kuruluşlarına kadar toplumun bütün kesimlerini kapsayacak.

Su Verimliliği Seferberliği Tanıtım Toplantısı'nda, değişen iklime uyum çerçevesinde "Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı Belgesi" de ilan edilecek.

Kamuoyuna açıklanacak belge, bugün itibarıyla yüzde 33,54 olan su kayıp oranının, 2033'e kadar yüzde 25, 2040'a kadar da yüzde 10 seviyesine düşürülmesi için yürütülecek çalışmaları içeriyor.

Eylem Planı'yla coğrafi bilgi sistemleri, uzaktan algılama ve otomasyon kullanımı, izole alt bölgelerin oluşturulması ve kayıt dışı kullanımların kayıt altına alınması gibi tedbirler uygulanacak.

Tarımda gece sulama uygulamalarıyla buharlaşmanın önüne geçilecek

Eylem Planı kapsamında havzaların su varlığına ve kuraklık şartlarına uygun ürün desenleri de planlanacak. İletim ve dağıtım sistemleri kapalı sistemlere dönüştürülecek, modern sulama yöntemleri kullanılacak.

Gece sulamaları uygulaması yaygınlaştırılarak buharlaşmanın önüne geçilecek, böylece tarımsal sulamada verimlilik artırılacak.

Bütün bu uygulamalar sonucunda, halihazırda yüzde 49 olan tarımsal sulama randımanının 2030'a kadar yüzde 60, 2050'ye kadar yüzde 65, 2070'e kadar yüzde 70, 2100'e kadar da yüzde 75 seviyesine yükseltilmesi hedefleniyor.

Eylem Planı kapsamında ayrıca, endüstri alanında su verimliliğinin artırılması için yasal, idari ve teknik altyapı güçlendirilecek.

Kullanılmış suların geri kazanım düzeyi artırılarak temiz üretim teknikleri uygulanarak yüzde 50'ye varan oranlarda su kazanımı sağlanacak.

Kişi başı günlük su tüketim miktarı 100 litreye düşürülecek

Bireysel su kullanımlarında davranış değişikliğinin sağlanmasına yönelik eğitim, bilgilendirme ve farkındalık çalışmalarına hız verilecek. Suyun verimli kullanılması amacıyla cihaz, ekipman ve malzemelerin geliştirilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması sağlanacak. 146 litre olan kişi başı günlük ortalama su tüketim miktarı 2050'ye kadar kademeli şekilde 100 litreye düşürülecek.

Gediz Havzası'nda su kalitesi artırılacak

Bakanlıkça Gediz Havzası'ndaki su kaynaklarının miktar ve kalite bakımından iyi duruma getirilebilmesi için hazırlanan Mavi Gediz Eylem Planı da, Su Verimliliği Seferberliği Tanıtım Toplantısı'nda ilan edilecek.

Bütünleşik havza yönetim anlayışına örnek olarak hazırlanan Eylem Planı'nın hayata geçirilmesiyle Gediz Havzası'ndaki su kaynakları, miktar ve kalite bakımından iyileştirilecek. Taşkın ve kuraklığın yıkıcı etkileri en aza indirilerek insan sağlığının, biyolojik çeşitliliğin ve ekosistemin korunması sağlanarak havzadaki refah seviyesi artırılacak.

Bakan Nebati: Türkiye borçla faizle değil yatırımla üretimle büyüyor

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, ekonomide yapısal bir dönüşümün yaşandığını belirterek, "Alın teriyle artırdığımız milli gelirimizin büyük kısmı artık, faize değil yatırıma harcanıyor. Türkiye borçla faizle değil yatırımla üretimle büyüyor." dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, sosyal medya hesabı üzerinden faiz harcamalarına ilişkin paylaşımda bulundu. Paylaşımında ekonomide yapısal bir dönüşüm yaşandığını belirten Bakan Nebati, "Alın teriyle artırdığımız milli gelirimizin büyük kısmı artık, faize değil yatırıma harcanıyor. 2002 yılında faiz harcamalarının milli gelire oranı yüzde 14,3'tü. Bu oran 2021 yılında yüzde 2,5'e geriledi. 2022 yılında ise yüzde 2,3'e kadar düşmesini bekliyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

Nebati, 2002'de toplanan her 100 lira vergi gelirinin 85,7 lirasının faiz harcamalarında kullanıldığını, 2021'de 15,5 lirasının ve 2022'de ise yalnızca 13,2 lirasının faiz ödemelerinde kullanıldığı bilgisini paylaştı.

2002'de her 100 liralık bütçe harcamasının 43,2 lirasının faiz ödemelerine gittiğini vurgulayan Nebati, "2021'de 11,3 lirası, 2022'de ise yalnızca 10,6 lirası faiz ödemelerinde kullanıldı. Türkiye borçla faizle değil, yatırımla üretimle büyüyor." ifadesini kullandı.

Nebati, paylaşımında yer verdiği infografikte de şunları kaydetti: "Faiz harcamalarına ilişkin bir değerlendirme yapılırken, faiz harcamalarının nominal büyüklüğündeki artış ya da azalıştan ziyade, faiz harcamalarının ekonomideki makro büyüklükler (bütçe, GSYH) ile birlikte ele alınması daha doğru ve karşılaştırılabilir sonuçlar vermektedir. Bu açıdan bakıldığında faiz harcamalarının payının ciddi şekilde düştüğü görülecektir. "

Bakan Dönmez: Gaz fiyatlarından sonra elektrikte de gerileme olabilir

Bakan Dönmez, piyasalarda doğal gaz fiyatlarında gevşeme meydana gelmesinin ardından düşüşün yansıtıldığını, bu gelişmeyle şubat ayı itibarıyla toptan elektrik fiyatlarında yüzde 15-16 seviyesinde bir gerilemenin olabileceğini söyledi.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Mimar ve Mühendisler Grubu tarafından düzenlenen "Enerjide Türkiye Yüzyılı Hedefleri" programında konuştu.

Milli Enerji ve Maden Politikası'nı ilan ederken temel hedefin "Bağımsız Enerji, Güçlü Türkiye" olarak ifade edildiğini anımsatan Dönmez, "Bu hedefimizi hayata geçirmek için yerli ve yenilenebilir enerjiye yoğun bir yatırım yaptık. Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA) yarışmalarıyla bu alanda hem üretim hem de teknoloji tarafında yeni bir süreci başlattık." diye konuştu.

Dönmez, enerjide bağımsızlığın özellikle petrol ve doğal gaz arama ve keşiflerindeki başarıya bağlı olduğunu dile getirdi.

Bu kapsamda karalarda ve denizlerde yoğun bir arama ve sondaj faaliyetine giriştiklerine dikkati çeken Dönmez, Karadeniz'deki arama çalışmaları sonucunda 710 milyar metreküplük doğal gaz rezervinin keşfedildiğini anımsattı.

Dönmez, Türkiye'nin ilk nükleer santralının ilk ünitesini de bu yıl içinde devreye almayı planladıklarını kaydetti.

Bu dönemde yer altı doğal gaz depolama tesislerinin kapasite ve sayısını artırdıklarını belirten Dönmez, "2 tane kara sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) terminalimiz vardı. Bunlara yüzer depolama ve yeniden gazlaştırma ünitesi (FSRU) tesislerimizi eklemek suretiyle arz güvenliğinin esnekliğini güçlendirmiş olduk. 3 FSRU, 2 LNG olmak üzere 5 terminalimiz var. Üçüncü FSRU gemimiz bugünlerde dolum yapıyor. O da şubatin ilk haftası gibi terminalimize yanaşmış olacak." bilgisini verdi.

Dönmez, Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP) ve TürkAkım gibi iki dev projeye de kaynak çeşitliliğinin artırıldığını söyledi.

Maden alanındaki çalışmalara da değinen Dönmez, "Borda uç ürün odaklı satış stratejimizi hayata geçirdik. Bor karbür bunlardan birisi. Açılışını yapacağız. Ferrobor tesisimizin temelini attık. Bu yıl içerisinde açacağız. Lityum tesisimizin pilot üretim tesisi bitti. İlk yıl verilerini değerlendirdik. Bu yıl içerisinde büyük ölçekli üretim yapacak tesisimizin temelini atacağız." diye konuştu.

Dönmez, dünyanın en büyük ikinci nadir toprak elementleri rezervini keşfettiklerini kaydederek, "Periyodik cetvelde yaklaşık 17 adet nadir element var. Bunun 7-8 tanesini Beylikova'da bulduk." ifadelerini kullandı.

"Dışa bağımlılığı yüzde 70'ten yüzde 50'lere çekmeyi hedefliyoruz"

Türkiye'nin artık üretim ve ihracat rekorları kırdığını söyleyen Dönmez, "Bugün Türkiye Yüzyılı ile artık yeni bir döneme giriyoruz. Bugüne kadar elde ettiğimiz kazanımlarımızı katlayacağımız, bugüne kadar yaptığımız bütün altyapı yatırımlarının karşılığını fazlasıyla alacağımız yeni bir döneme başlıyoruz." görüşünü paylaştı.

Dönmez, bu kapsamda "Yüzyılın Enerjisi" anlayışıyla Türkiye'yi yeni yüzyıla taşıyacak enerji yol haritası olan Türkiye Ulusal Enerji Planı'nı paylaştıklarını anımsattı.

İlgili planın orta vadede 2035, uzun vadede 2053 yılına kadar Türkiye'nin enerji stratejisini içerdiğini anlatan Dönmez, "Böylece 2035'e kadar enerjide dışa bağımlılığımızı da yüzde 70 seviyesinden yüzde 50'ler seviyesine çekmeyi hedefliyoruz." dedi.

Dönmez, hidrojen üretiminde kullanılan elektrolizörün yerli üretilmesi konusunda teşvikler vermeyi düşündüklerini kaydederek, "Enerji konusunda yerli ve milli teknolojilerimizi geliştirmek zorundayız. Enerji teknolojilerinin geliştirilmesi hususunda son zamanda hakikaten ciddi bir ivme yakaladık." değerlendirmesinde bulundu.

Son 5 yılda rüzgar enerjisi kurulumunda yüzde 60, güneşte yüzde 77, jeotermal ve biyokütlede yüzde 50'nin üzerinde yerlilik oranının yakalandığını aktaran Dönmez, "Kaynak ne kadar yerliyse teknoloji de o kadar yerli olmalı diyoruz. Enerji

teknolojilerinin geliştirilmesi için yatırım yapan herkese her türlü desteği vermeye hazırız." ifadesini kullandı.

Dönmez, son aylarda doğal gaz fiyatlarında gevşeme meydana gelmesinin ardından bunun yansıtıldığını aktararak, şunları kaydetti:

"Bu durum devam ettiği müddetçe de bu indirimler gelmeye devam edecek. Tabii doğal gaz düşünce elektrik üretiminde de doğal gazın payı önemli bir etkisi var. Aynı şekilde oralara (elektrik) da yansımalarını bekliyoruz. Belki yüzde 15-16 seviyesinde de toptan elektrik fiyatlarında da bir gerilime şubat ayı itibarıyla söz konusu olacak."

Dönmez doğal gazın halkın kullanımına sunulmasına ilişkin, geçen yıl 102 ilçeye doğal gaz getirildiğini ve Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 80'inin doğal gaza erişebilir durumda olduğunu aktardı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: TCMB'nin döviz rezervini 130 milyar dolara çıkardık

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Merkez Bankamızın döviz rezervlerini 27 milyar dolardan bugün itibarıyla 130 milyar doların üstüne çıkartarak hazinemizi biz tahkim ettik" açıklamasını yaptı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Yarım asır sonra IMF'e olan 23,5 milyar dolarlık borcumuzu tamamen kapatarak ekonomik bağımsızlığımızı biz tescilledik. Merkez Bankamızın döviz rezervlerini 27 milyar dolardan bugün itibarıyla 130 milyar doların üstüne çıkartarak hazinemizi biz tahkim ettik" dedi.

Erdoğan, Büyükşehir Belediyesi Nihat Zeybekci Kongre Merkezi'nde AK Parti Denizli Genişletilmiş İl Danışma Meclisi Toplantısı'nda konuştu.

Erdoğan'ın konuşmasından satır başları özetle şöyle:

Kısır siyasi ihtirasları, günübürlük çıkarları uğruna bir araya gelenlerin, taksimatta nasıl birbirlerine düştüklerini hepimiz ibretle takip ediyoruz. Entrikanın, gürültünün, Bizans tipi taht kavgalarının ardı arkası kesilmiyor.

Bizimle siyaset sahnesinde mücadeleye cesaret edemedikleri için 16 yıl önceki '367 vari' hukuk skandallarıyla önümüzü kesmeye gayret ediyorlar.

30.01.2023

Türkiye Yüzyılı'nı, milletimizin sadece belli bir kesiminin değil, 85 milyonunun tamamının ortak özlemi, hayali ve kızıl elması olarak görüyoruz.

Siyasi ayak oyunlarından medet ummak yerine 14 Mayıs'ta bizimle sandıkta centilmence yarışacak birini bulmaları kendileri için daha hayırlı olacaktır.

14 Mayıs seçimlerinde sandığın rengini gençlerin tercihi belirleyecek. Gençlerin en çok desteğini alan, en fazla ilgi gösterdiği parti yine biziz.

Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adayı için tarih verdi

CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu, adayın ortak olarak belirleneceğini belirterek, cumhurbaşkanı adayının isminin açıklanacağı tarihi duyurdu.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, altılı masanın cumhurbaşkanı adayına, 13 Şubat'ta, Saadet Partisinin ev sahipliğinde yapılacak Liderler Buluşması'nda karar verileceğini bildirdi.

Kılıçdaroğlu, Halk TV Liderler Masası programı canlı yayınında soruları yanıtladı.

Seçim tarihinin Demokrat Partinin "Yeter Söz Milletindir" sloganıyla iktidara geldiği 14 Mayıs olarak belirlenmesinin ve AK Parti'nin de bu sloganı seçmesinin kendisi için sürpriz olup olmadığının sorulması üzerine, "Sürpriz olmadı. Gideceğini bilen bir insan. 'Şöyle bir tarihi belirleyelim, 14 Mayıs'ı, Türkiye Cumhuriyeti demokrasi tarihinde ikinci önemli bir tarih olsun' diye düşünmüş olabilir, iyi niyetli düşünüyorum. Dolayısıyla başka önerebileceği bir tarih de yok. Mayıs ile haziran olması arasında bir fark yok zaten." yanıtını verdi.

"Muhalefet partileri erken seçim kararına destek verirse 14 Mayıs olabiliyor. Bunu değerlendirir misiniz?" sorusu üzerine Kılıçdaroğlu, muhalefetin seçim tarihi olarak 6 Nisan'ı belirlediğini, bu tarihe kadar olursa buna destek vereceklerini söylediklerini hatırlatarak, "6 Nisan tarihinde bir karar alır parlamento, biz de parlamentonun aldığı karara saygı duyarız. O çerçevede eski Seçim Yasası'na göre seçimler yapılır. Ama Erdoğan 'Hayır, ben daha sonra yapacağım' diyorsa ona destek vermeyeceğimizi altı lider kamuoyuna açıkladık." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kendi istediği atmosferde seçimin yapılmasını istediğini belirten Kılıçdaroğlu, "Biraz daha gecikirse örneğin hazirana

doğru atarsa enflasyon zaten her ay yükseliyor. Dolayısıyla yaptığı zamların bir anlamının kalmadığını halk da görecek, o da görecek. Bu nedenle acaba biraz erkene çekip 'Bu kadar zam yaptım dolayısıyla enflasyonu tam yaşamadan acaba oy kapabilir miyim?' Yani 'Selden kütük kapabilir miyim' anlayışı içinde bir politika izliyor. Bu sürece ya da bu anlayışa kendisini hapseden birisinin seçimi kazanma şansı yoktur." diye konuştu.

"Siz 14 Mayıs'ı kabul ettiniz mi?" sorusunu Kılıçdaroğlu, şöyle yanıtladı:

"Bizim açımızdan 14 Mayıs, 15 Mayıs neyse hangi tarihte yapıyorsa getirsin sandığı koysun dedik. Ama parlamentoda oy vermeyeceğiz. Tek yolu var 'Meclisi feshediyorum' diyecek, tek yetkisi var. Onun üzerinden seçime gidecek. Bu da kendisine ikinci ya da üçüncü kez cumhurbaşkanlığı hakkını tanımıyor. Anayasa açık. Ben anayasa hukukçusu değilim. Ama anayasa hukukçularını dinliyorum. 'Üçüncü kez aday olamaz' diyor. Doğru üçüncü kez aday olamaz. Açıklandığı zaman adaylar, sade vatandaşlar da bazı hukukçular da YSK'ye başvuracaklardır Erdoğan'ın üçüncü kez aday olamayacağına dair."

YSK'nin üyelerini Erdoğan'ın belirlediğini, dolayısıyla da Erdoğan'ın üçüncü kez aday olabileceği yönünde karar çıkacağını düşündüğünü ifade eden Kılıçdaroğlu, "Yargıtayın, Danıştayın hangi hale sokulduğunu bilmiyor muyuz? Orada militan yargıçların olduğunu bilmiyor muyuz? Bütün dünya biliyor." iddiasında bulundu.

"Erdoğan 'Birinci cumhurbaşkanlığı bu sistemde değil. Yeni sistemle ben ikinci kez aday oluyorum' diyor. Bu teori için ne söylersiniz?" sorusuna Kılıçdaroğlu, "Hayır hiçbir anayasa hukukçusu bunu kabul etmiyor. Kendi militanları dışında." yanıtını verdi.

Millet İttifakı'nın yarın açıklanacak Ortak Politikalar Mutabakat Metni'nin sorulması üzerine Kılıçdaroğlu, 9 ana başlık altında 75 alt başlık, 2 bin 300'den fazla somut hedef, politika ve projenin açıklanacağını belirtti. Kılıçdaroğlu, metinde altı liderin Türkiye'nin sorunlardan nasıl çıkacağını yazdığını, nelerin yapılması gerektiğini anlattığını söyledi.

"Yol haritamızla ilgili liderler arasındaki görüşme devam ediyor"

"Millet İttifakı seçimi kazanırsa ne yapacağı belli mi?" sorusuna karşılık Kılıçdaroğlu, öncelikle durum ve hasar tespit komisyonu, strateji ve planlama teşkilatı ile parlamentoda kesin hesap komisyonu kuracaklarını ifade etti.

"Yarın güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçişin yol haritasını da duymayı bekliyorduk. Bir gecikme mi var?" sorusuna Kılıçdaroğlu, "Hayır gecikme yok. Yol haritamızla ilgili liderler arasındaki görüşme devam ediyor. Onun 13 Şubat'ta, cumhurbaşkanı adayımızın açıklandığı tarihte açıklanmasının ve onun tarafından açıklanmasının daha doğru olduğu düşünüldü." diye yanıtladı.

Ortak Politikalar Mutabakat Metni'nin öncelikle kamuoyunda tartışılmasını istediklerini dile getiren Kılıçdaroğlu, "Öbürünü açıkladığımızda bu yok olacaktı ve herkes öbür tarafa kilitlenecekti. O nedenle onu ayın 13'üne erteledik. Önce şu mutabakat metni çıksın ortaya." ifadesini kullandı.

"13 Şubat'ta karar alacağız"

"13 Şubat'ta ne öğreneceğiz?" sorusuna Kılıçdaroğlu, "13 Şubat'ta inşallah cumhurbaşkanı adayımızı açıklayacağız kamuoyuna. Öyle bir karar aldık. Saadet Partisi ev sahipliğinde 13 Şubat'ta yine buluşacağız ve artık 13 Şubat'ta mı olur, yoksa 13 Şubat'ta karar alacağız bu kararın açıklanması için belli bir tarih mi olur." dedi.

"İki aday ihtimali ortadan kalktı mı?" sorusu üzerine Kılıçdaroğlu, bunu da görüşeceklerini ancak ortak aday talebini defalarca açıkladıklarını kaydetti.

Millet İttifakı'nın cumhurbaşkanı adayını hala açıklamaması konusundaki eleştirilere değinen Kılıçdaroğlu, son derece dikkatli, kararlı ve istikrarlı adım attıklarını ve ortak iradeyle Türkiye'yi yöneteceklerini ifade etti.

Kılıçdaroğlu, "Şubat'ın 13'ünde Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu'nun başkanlığında konuşacağız, adayımızı belirleyeceğiz. Bunu da belli bir süreç içerisinde nasıl mutabakat metnini paylaşıyorsak kamuoyuyla, cumhurbaşkanı adayı da çıkacak ortak mutabakat metnini de yol haritasını da kamuoyuyla paylaşacak." diye konuştu.

"Belirleyeceğimiz adayın ortak çalışma geleneğini sürdürmesi lazım"

"CHP'nin cumhurbaşkanı adayı siz misiniz?" sorusuna Kılıçdaroğlu, "Her parti doğal olarak kendi liderini cumhurbaşkanı adayı olarak görmek ister. CHP'liler de kendi genel başkanlarını cumhurbaşkanı adayı olarak görmek isterler. Burada aslolan altı liderin bir araya gelip ortak karar vermeleri." yanıtını verdi.

"Altı lider kriterler açıklıyorsunuz. Bu kriterler en çok size uyuyor. Buna katılıyor musunuz? Siz bu kriterleri yerine getiriyor musunuz?" sorusuna Kılıçdaroğlu, "Olabilir. Devlete 27,5 yıl çalışan, üreten, siyasete girdiği gün mal varlığını kamuoyuyla paylaşan, devletin ne olduğunu, liyakatin ne olduğunu bilen bunun devletteyken de kavgasını veren bir kişiyim." diye konuştu.

Kılıçdaroğlu, altı liderin Türkiye'nin sorunlarına kilitlendiğini vurgulayarak, "Bir kişiyi cumhurbaşkanı adayı olarak belirleyeceğiz. Belirleyeceğimiz adayın ortak çalışma geleneğini sürdürmesi lazım. 'Her şeyi ben yaptım, ben biliyorum' anlayışına sahip olmaması lazım. Devleti iyi tanıması, devletin ne olduğunu bilmesi lazım. Devlette liyakatin ne olduğunu bilmesi lazım." ifadesini kullandı.

Hayvancılıkta 3 yanlış 1 doğruyu götürdü

İrfan Donat

Türkiye’de tarım sektörü son yıllarda oldukça zor bir sınavdan geçiyor.

Küresel piyasalarda tarımsal emtia fiyatlarındaki oynaklık, ithalata dayalı üretim modeli ve maliyetlerdeki sert yükseliş çiftçiyi oldukça yordu.

2023’ün henüz başında olmamıza rağmen bu yılın genelinde tarım ve gıda sektörü açısından en çok konuşulacak konular arasına hayvansal mamuller çoktan girmiş durumda.

‘Gıda enflasyonu ile mücadele’ adı **altında** özellikle et ve süt fiyatlarını üretim tarafında baskılama politikası ters tepti.

Girdi maliyetlerindeki artış frenlenemezken, üretici fiyatlarına yönelik çekilen el freni deyim yerindeyse sektöre takla attırdı.

Serbest piyasaya tek taraflı müdahale dengeleri bozdu.

Bu durumu sadece piyasada oluşan fiyatlamalar değil resmi üretim verileri de teyit ediyor.

Her ne kadar Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, son dönemde yükselen et ve süt fiyatlarına ilişkin, "Spekülatif hareket gözlemlediğimiz altını çizmek istiyorum. Ne etimizde ne sütümüzde eksiğimiz gediğimiz yok, gerekirse de gerekli tedbirler alınır" diyerek ithalat sinyali verse de TÜİK verileri son yılların en düşük süt üretimine işaret ediyor.

Ticari süt işletmeleri tarafından toplanan inek sütü miktarı, Kasım’da yıllık bazda yüzde 6.1 azalırken, Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3.2 düştü.

Yani son 6 yılın en düşük üretim verileri ile karşı karşıyayız. Bir başka deyişle, Şubat 2017'den bu yana 69 ayın en düşük süt üretiminden bahsediyoruz.

Hatta süt sanayicileri ile konuştuğumuzda üretimdeki azalmanın resmi verilerin çok daha üzerinde olduğu dile getiriliyor. Sektöre göre, son 1 yılda süt üretimi yüzde 10'un üzerinde azaldı. Hatta bazı bölgelerde bu oran yüzde 20'ye yaklaşıyor.

Anaç hayvanların kesime gittiğini teyit eden bu veri ve bilgiler, aynı zamanda kırmızı et tarafındaki suni üretim artışının da cevabı niteliğinde.

Dolayısıyla hem et hem de süt tarafında arzda bir daralma olduğu aşikâr.

Peki hayvancılıkta iddia edildiği gibi spekülâtif bir hareket mümkün mü?

Mevcut işletme ölçekleri ve yapısı göz önüne alındığında pek mümkün gözüküyor.

Çünkü yine TÜİK verilerine göre, Türkiye'de büyükbaş hayvan işletmelerinin yüzde 95'inde hayvan sayısı 49 baş ve altında seyrediyor. Dolayısıyla üretici hem çok küçük ölçekte hem de dağınık yapıda.

Piyasada spekülasyon yaratacak bir gücü ve organizasyon yapısı yok.

Kaldı ki bitkisel üretimdeki bazı ürünlerin bekletilmesi, depolanması ya da stoklanması gibi bir durum hayvancılıkta çok geçerli değil. Daha açık ifadeyle belirli bir canlı ağırlığa erişmiş olan ve kesime gelen besi hayvanlarını uzun süre bekletmek ne kârlı ne de verimli bir iş modelidir. Çünkü kesime gelen hayvanın bekletilmesi her gün ek bir yem maliyetine katlanması ve hayvanın aşırı yağlanarak et kalitesinin düşmesi anlamına gelir. Hiçbir besici ekstra bir maliyete katlanarak etin kalitesini düşürüp, daha düşük bir fiyata satmak istemez.

Süt tarafında da durum farklı değildir.

Çiğ sütün ömrü artı 4 derece soğuk zincirde sadece 48 saattir. O sütün 48 saat sonunda işlenerek mamule dönüşmesi gerekir; aksi takdirde bozulur ve zayi olur. O yüzden Anadolu'da meşhur bir söz vardır: "Cenaze bekler, süt beklemez."

Bir de konuya şu açıdan bakmakta fayda var.

Eğer üreticiler spekülasyon ve hatta manipülasyon yaratacak bir güce veya etkiye sahipse neden aylarca fiyat sabit kalırken zarar ettiler ve bu işten çıktılar?

Neden zarar etmeye başladıklarında bu spekülâtif harekete başvurmadılar?

Eğri oturup doğru konuşalım.

Bugün et ve süt fiyatlarındaki sert hareketlere bakınca hayvancılıkta izlenen yanlış politikaların izlerini görmek mümkün.

O yüzden fiyatlardaki yükselişin nedeni ve sonucu üzerine 3 önemli soruya yanıt aramak lazım.

1- Üreticinin girdi maliyetlerini frenleyebildik mi?

2- Üreticinin maliyetini düşüremesek bile verimini artırarak işini kompanse etmesini sağladık mı?

3- Bu ikisini yapamamak bile tüketiciyi korumak adına üretici fiyatlarını baskılarken aynı üreticinin zarar etmemesi ve üretimini sürdürebilmesi için bir ek destek politikası hayata geçirdik mi?

İlk sorunun yanıtından başlayalım.

Tarım-GFE'ye göre, Kasım 2022 itibariyle yem maliyetleri son 1 yılda yüzde 128 arttı. Geçen yıla göre, enerji maliyeti yüzde 172, gübre fiyatları yüzde 143 yükseldi. Bunun yanına işçilik ve diğer giderleri de eklediğinizde işletme giderleri son 1 yılda üç haneli şekilde artmaya devam etti. Hatta Aralık sonunda Hükümet tarafından karma yemde yüzde 5'e varan indirim ve Nisan ayına kadar yem fiyatlarını sabitleme açıklamalarına karşın yılbaşından bu yana çeşidine göre değişmekle birlikte yem fiyatlarına yüzde 8-9 oranlarında yeni zam gelmeye başladı. Dolayısıyla üreticinin girdi maliyetlerini frenleyemedik.

Gelelim ikinci sorunun cevabına...

Türkiye'de laktasyon döneminde ortalama inek sütü verimi hayvan başına 3.100 litre seviyelerinde. Hâlbuki Almanya, Fransa, İspanya, İngiltere, İtalya, ABD gibi ülkelerde bu miktar ortalama 7.000 litrenin üzerinde. Karkas et tarafında ise Türkiye'nin ortalama verimi 285 kilogram civarında. Yine Fransa, İngiltere, ABD, Almanya gibi ülkelerde ortalama karkas et verimi 400 kilogramın üzerinde. Yani verimlilikte de sınıfta kalıyoruz.

Üçüncü sorunun yanıtına gelirsek...

Ulusal Süt Konseyi'nin (USK) en son Ekim 2022 itibariyle 8.50 TL olarak açıkladığı çiğ süt tavsiye fiyatına ek olarak destek prim miktarı litre başına 50 kuruş ile sınırlı kaldı. Dolayısıyla mevcut destek prim miktarı üreticinin yarasına merhem olmadı.

Özetle ortada üç yanlıştın bir doğruyu (üretim) götürdüğü bir tablo var.

Üç bakanlık alarmda

Hayvancılık tarafındaki gelişmeler genel seçim tarihi yaklaşırken bürokrasiyi de alarma geçirdi.

Önceki hafta Ankara'da Tarım ve Orman Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığından Bakan yardımcısı düzeyinde katılımın gerçekleştiği bir toplantı gerçekleşti.

Ağırlıklı olarak süt sanayicilerinin davet edildiği toplantıda hem süt ve et piyasasındaki gelişmeler hem de maliyet-fiyat dengesi konuşuldu.

Toplantıda, USK'nın devre dışı kaldığı bir ortamda fiyatların yeniden revize edilmesi gündeme geldi.

Ekim 2022'den bu yana USK'nın tavsiye niteliğindeki çiğ süt litre fiyatı 8.50 TL ve destek primi de 50 kuruş. Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği'nin (TÜSEDAD) Aralık 2022 hesaplamalarına göre ise çiğ sütün litre maliyeti 12.90 TL. Bugün serbest piyasada kaliteli çiğ sütün litre satış fiyatı 12 TL'nin üzerini görmüş durumda.

Son 1-2 ayda ortalama yüzde 40 artan çiğ süt fiyatı aslında bugüne kadar baskılanmış fiyatların arzdaki daralma sonucu serbest piyasadaki yansımasıdır. Önümüzdeki dönemde USK'nın referans fiyatı piyasaya daha uyumlu şekilde yukarı yönlü revize etmesi kaçınılmaz.

Şimdilerde bazı süt sanayicilerinin çiğ süt fiyatını 11 TL'de sabitlemek adına üreticilerle görüştüğü ve ortak hareket ederek fiyatı kontrol altında tutma çalışmaları yaptığı kaydediliyor. Ama geçmiş olsun, ok yaydan çıktı bir kere.. Maliyetlerin artmaya devam ettiği ve arzın daraldığı bir ortamda fiyatı artık serbest piyasa belirler.

Kırmızı et fiyatlarında artış sürüyor

Hayvancılıkta et, süt ve ot (yem) denklemi bozuldu.

Sütteki istikrarsızlık domino etkisiyle kırmızı et piyasasına yansdı. Bu sürpriz değil, beklenen bir gelişmeydi.

Çiğ süt fiyatındaki artışa paralel olarak karkas et fiyatları da artıyor. Şu an 125 TL seviyelerindeki maliyete karşın karkas etin kilogram fiyatı birara 135 TL'nin üzerini gördü. Hatta bazı bölgelerde kalite kriterlerine göre 140 TL ve üzeri de fiyatlandı. Şimdilerde 130 TL seviyelerinde seyrediyor. Fiyatların kısmen frenlenmesinde Bakanlığın gündemindeki kasaplık hayvan ve karkas et ithalatı olduğu biliniyor. Ancak dünyada karkas et ya da canlı hayvan fiyatları Türkiye'den ucuz değil. Ayrıca küresel manada artan maliyetler ve risklerden dolayı ihracatçı ülkeler öncelikli olarak kendi iç piyasalarına yönelik arz ve fiyat istikrarını sağlamak adına ihracat konusunda eskisi kadar iştahlı değil. Bu da Türkiye gibi ithalatçı ülkelerin hem tedarikinde sıkıntı hem de maliyetinde artış anlamına geliyor.

Dolayısıyla bu tabloda ithalatın sadece piyasaya uyarı niteliğinde oldukça sınırlı kalacağı tahmin ediliyor.

Tarımda üretici enflasyonu artmaya devam ediyor

Tarım ürünleri üretici fiyat endeksi (Tarım-ÜFE) Aralık'ta aylık bazda yüzde 4.82 yükselmeye devam ederken, yıllık bazda yüzde 151.03 arttı.

Tarımda üretici enflasyonunun en sert arttığı ana ve alt gruplarda hayvancılık sektörü dikkat çekti. Ana grupta canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler aylık bazda yüzde 7.81 yükselirken, yıllık bazda yüzde 134'ün üzerine çıktı. Alt gruplarda ise canlı sığırlar ve bunlardan elde edilen işlenmemiş sütteki artış aylık bazda yüzde 9.58 artarken, yıllık bazda yüzde 153 yükseldi.

Fiyatlar ne kadar sabit?

Son haftalarda zincir marketlerle başlayan fiyat sabitleme furyası kafalarda soru işareti de yaratıyor.

Kimi zincir market 500 üründe fiyat sabitleirken, kimisi bin, bazısı da iki bin ürünün fiyatını sabitlediğini ve bazı ürünlerde indirim yaptığını duyurdu. Ama fiyatı inen ya da sabitlenen bu ürünler arasında en çok tüketilen temel gıda ürünlerinin ağırlığını kimse bilmiyor. Örneğin, et ve süt ürünlerinde indirim bir yana fiyat sabitleme söz konusu mu? Maliyetleri sabitlenmeden ya da düşürmeden fiyatlar ne kadar iner ya da sabit kalır? Bu kampanya ne kadar sürdürülebilir? Bir yandan kamuoyuna fiyatların sabitlendiği duyurulurken diğer yandan da sosyal medyada bu ay içerisinde değişen etiketlerin fotoğrafları dolaşıyor.

Bizce asıl sorulması gereken soru Ocak ayı sonrasına dair...

Girdi ve üretici enflasyonları aylık bazda artmaya devam ederken tüketici fiyatları Şubat ve sonraki aylarda ne olacak?

Hep birlikte izleyip göreceğiz.

“İhracat kısıtlaması ve ithalat çözüm değil”

TÜSEDAD Başkanı Sencer Solakoğlu, “Üretici refah payı dâhil karlı bir şekilde üretim yapmazsa ve üretim azalırsa bunun orta vadede fiyatları fırlatacağını hep söyledik ve buna rağmen üretici fiyatları baskılandı. Bugün geline nokta maliyetler artmaya devam ediyor ve arzdaki daralmanın da etkisiyle fiyatlar artık kontrol edilemez bir durumda. Çünkü şuan ürün yok ve kimse maliyet konuşmuyor. Sadece arz ve talep konuşur duruma geldik” diyor.

Zamanlama açısından çok tehlike bir döneme gelindiğine dikkat çeken Solakoğlu, “Tehlikeden kastım şu... Mart ayından itibaren Ramazan hazırlıklarının başladığı bir döneme gireceğiz. Bu hem et hem de süt ürünleri için önemli. Gıda fiyatlarında zaten genel olarak Ramazan ayı öncesi artışlar başlıyor. Ramazan’dan sonra da turizm sezonunun başladığı, dolayısıyla talebin güçlendiği bir döneme giriyoruz. Ne yazık ki tüketicilerin önümüzdeki aylarda karşılaşacağı peş peşe zamlar kimseyi hoşnut etmeyecektir” diyor.

“Bu kadar düşük talebe rağmen hala arz-talepteki dengesizlik fiyatları artırıyor, talebin artması durumunda yaşanacak fiyat hareketlerini kestirmek güç” yorumunda bulunan Solakoğlu, “Kırmızı et tarafında Ramazandan itibaren yaşanacak talep artışı şu anki fiyatları Avrupa’nın da üzerine çıkartabileceğini gösteriyor. Et tarafında fiyatlar Ramazan ayına kadar en az yüzde 15-25 arasında artış gösterebilir. Çiğ süt tarafında ise olması gereken artış büyük çoğunlukta gerçekleşti, belki en fazla yüzde 10 daha artabilir. Dolarda ya da yem fiyatlarında ekstra bir fiyat hareketi olmazsa bu seviyeler korunabilir” diyor.

Peki arz ve fiyatta dengeyi sağlamak adına ithalat çözüm mü?

Mevcut konjonktür açısından sorunun çözümünde ithalatın çare olmadığına altını çizen Solakoğlu’na göre, yurtdışında fiyatların çok yüksek olması ithalatı da bir alternatif olmaktan çıkardı.

Solakoğlu, ihracat kısıtlamalarının da çözümden çok orta ve uzun vadede daha büyük sorunlara yol açabileceği uyarısında bulunuyor.

30.01.2023

Bu arada süt tozu ve tereyağı ihracatına yönelik kısıtlama devam ediyor.

Ezcümle, sektör çok kritik bir dönemden geçiyor ve ilginç gelişmelere sahne oluyor.

Gelişmeleri hep birlikte izleyip, sizlere aktarmaya devam edeceğiz.

Tasarrufu döviz olana ödöl, TL olana ceza!

Alaattin AKTAŞ

30 Ocak 2023 Pazartesi

✓ DTH dönüşümlü KKM'de serbest bırakılan faiz yüzde 20'ye, 25'e, belki daha yukarı gidecek. TL ile açılan hesapların faizi ise aynı, en fazla yüzde 12.

✓ Amaç belli; yeter ki DTH dönüşümlü KKM çözülmesin, yeter ki DTH dönüşümlü yeni KKM hesabı açılsın!

✓ TL cinsi KKM'si olanlar vade bozmaktan dolayı fazla kayıp yaşamayacaklarsa mevcut hesabı kapatıp önce DTH'ye, ardından KKM'ye geçecektir.

Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu'nun geçen hafta enflasyon raporu bilgilendirme toplantısında dile getirdiği KKM'deki faiz tavanı ile ilgili sözleri tam anlaşılamadı ve yanlış yorumlara yol açtı. Kavcıoğlu'nun söylediğinde yanlışlık yoktu, yorumlar yanlış oldu. Bu sözleri yanlış yorumlayanlar arasında ben de bulunuyorum.

Kavcıoğlu, Merkez Bankası'nın taraf olduğu kur korumalı mevduat hesaplarında faizin bankalarca serbestçe belirleneceğini söyledi. Merkez Bankası'nın taraf olduğu hesaplar, döviz tevdiat hesaplarının bozdurulması yoluyla açılan hesaplardı. Yani DTH dönüşümlü hesaplar...

Dolayısıyla faiz tavanının kaldırılması, TL cinsinden açılan KKM hesaplarını kapsamıyordu.

27 Ocak Cuma günü yazımda TL cinsinden açılan hesapların faiz tavanının kaldırıldığından söz ettim; gerçek durumun öyle olmadığı anlaşılınca yazıma internette bir not ekledim.

Çıkış dursun, giriş artsın!

Merkez Bankası'nın DTH dönüşümlü hesaplarda faiz tavanını kaldırmasının nedeni çok açık.

Her ne kadar son iki haftada yön yeniden çok keskin olmamakla birlikte yukarı dönmüşse de KKM'de önceki iki haftada 93 milyar liralı bulan azalma kaygı yarattı.

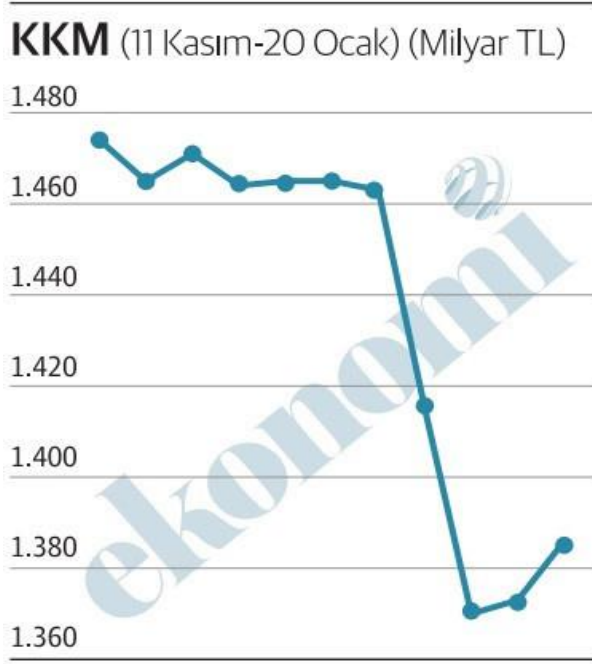
Belli ki bu azalma ağırlıkla döviz dönüşümlü KKM'den kaynaklandı. Dolayısıyla hem çıkışı önlemek, hem yeni hesap açılmasını sağlayabilmek adına DTH dönüşümlü hesaplar için faiz tavanının kaldırılması kararlaştırıldı.

Bankalara sahip oldukları toplam mevduat içinde döviz cinsi olanların payına göre ek yükümlülük getirilmiş ve bu da bankaları çeşitli arayışlara itmişti. Bu sorunu aşmaya çalışan bankalar döviz hesaplarını azaltabilmek için bu hesap sahiplerine çeşitli avantajlar sunmaya başladı. Örneğin döviz hesabının bir kısmının KKM'ye dönüştürülmesi kaydıyla kalan tutara yüksek faiz vermek gibi...

Şimdi hesap sahiplerine yeni bir avantaj kapısı aralandı ama daha çok hesap yapma durumu da ortaya çıktı. DTH'nin tümünü KKM'ye dönüştürmek ve belki yüzde 25'i, 30'u bulacak düzeyde yüksek faiz almak mı, yoksa DTH'nin bir kısmı ile KKM hesabı açmak, kalanı için faiz pazarlığı yapmak mı?

KKM (Milyar TL)

	Tutar	Haftalık Fark
11 Kasım	1.474	1
18 Kasım	1.465	-9
25 Kasım	1.471	6
2 Aralık	1.464	-7
9 Aralık	1.465	1
16 Aralık	1.465	0
23 Aralık	1.463	-2
30 Aralık	1.415	-48
6 Ocak	1.370	-45
13 Ocak	1.373	3
20 Ocak	1.386	13

AYNI HESAP, FARKLI FAİZ!

Türkiye’de tasarruf edene dönük yaklaşım hiç değişmiyor:

Birinci gerçek, tasarruf eden cezalandırılır!

İkinci gerçek, TL cinsi tasarruf eden daha beter cezalandırılır!

Kur korumalı mevduat uygulamasının başlatıldığı 2021’in aralık ayından bu yana, bu hesapların açılmasında kullanılan paranın cinsine bakmadan aynı getiri sağlanıyordu.

Hesap ister doğrudan TL ile açılsın, ister DTH dönüşümü yoluyla açılsın; vade süresindeki faiz getirisi o dönemdeki kur artışının altında kalırsa, aradaki kur farkı hesap sahibine ödeniyor. Kur artışı ancak faiz kadar ya da faizden düşükse hesap sahibi yalnızca faiz alıyor.

Bu genel yaklaşımda değişiklik yok.

Ama artık faizde değişiklik var.

Şimdiye kadar kur korumalı mevduat hesaplarına TL ile mi, döviz ile mi açıldığına bakılmaksızın en fazla **“politika faizi+3 puan”** faiz uygulanıyordu.

İşte şimdi bu tavan kısmen kaldırıldı.

Bankaya TL götürüp KKM hesabı açtıranlar yine politika faizine bağlı bu sınırlamaya tabi olacak. O faiz de şimdi politika faizi yüzde 9 olduğu için en fazla yüzde 12.

Ancak DTH dönüşümlü hesaplar ve altın hesaplarından dönüşüm yoluyla açılan kur korumalı mevduat hesaplarında faiz tavanı artık yok.

Biri yer, biri bakar!

Şimdi artık aynı bankada, aynı tutarda, aynı vadede KKM hesabına farklı faiz uygulanacak.

Niye?

“Sen TL ile hesap açtırdın, cezalısin; sen dövizini bozdurarak hesap açtırdın, ödülü hak ettin!”

TL ile açtırılan KKM'ye en fazla yüzde 12 faiz uygulanmaya devam edilirken bakalım DTH dönüşümlü hesaplarda faiz nerelere uzanacak.

Merkez Bankası verilerine göre üç aya kadar vadeli mevduatın tüm bankalar ortalamasındaki faiz 20 Ocak'ta yüzde 24.57'yi buldu. Bu oran bir ölçüdür.

Ayrıca ortalama yüzde 24.57 ise demek ki çok daha yüksek oran uygulayan bankalar vardır.

Şimdi bu bankalar sahip oldukları DTH dönüşümlü KKM'nin çözülmesini önlemek ve başka bankalara kaptırmamak için faizi yukarı çekecektir. Sınır yok artık; faiz yüzde 20 de olur, 25 de, hatta daha fazla da...

Bankaların tek çabası KKM'nin çözülmemesi değil elbette, yeni KKM için DTH toplamaya da gayret edeceklerdir.

Ya TL ile açılan hesaplar?

Pek diğer yandan TL ile KKM hesabı açtırmış olanlar ne yapacak?

Bu durumdakilerin önünde iki seçenek var:

- Ya yüzde 12 faize razı olup hiçbir şey yapmayacaklar.
- Ya da hesaplarının vadesini bozup önce DTH hesabı açtıracak, ardından da **“DTH dönüşümlü KKM”** ile yola devam edecekler.

İkinci yol tercih edildiğinde bir döviz talebi doğacak ama bu döviz KKM'ye dönüşürken bozdurulacağı için yeniden sisteme girecek. Etki nötr olacak.

TL ile açılan hesaplar DTH dönüşümlü hesaplara kayacağı için oluşacak kur farkı da Hazine tarafından değil Merkez Bankası tarafından ödenecek.

ÇIKIŞ DEMEK Kİ DTH DÖNÜŞÜMLÜLERDEN...

Merkez Bankası'nın bir yılı aşkın süredir politika faizi+3 puan olarak belirlenen tavan faizi DTH dönüşümlü hesaplar için kaldırmak zorunda kalmasının altında iki etken yatıyordur.

Bu hesap sahipleri zaten eskiden beri döviz tasarruf edenlerden oluşuyordu ve KKM'ye de öyle girmişlerdi. Döviz yönelmesi en kolay kesimdi bunlar. Ve öyle anlaşılıyor ki iki haftada 93 milyar bulan azalma ağırlıkla DTH dönüşümlü hesaplardan oluştu.

Bu çözülmeyi önlemek için de döviz bir anlamda çok yüksek faiz verilmesinin yolu açıldı. KKM'de duran dövizin yüzde 12'nin ötesinde ek bir faiz getirisi yoktu. Oysa bankalar dövizde de yüksek faiz vermeye başlamıştı.

Dolayısıyla KKM'de duran DTH sahibi ya yıllık yüzde 12'den örneğin üç ay için yüzde 3 faize razı olacak ya da dövizde yüksek faiz vermeye başlayan bankalara yönelmek üzere KKM'den çıkıp dövizini alarak DTH açtıracak.

İşte bu önlenmek istendi.

Ama bir başka amaç daha var kuşkusuz.

Şimdi bankada duran döviz hesaplarına **"gel gel"** yapılıyor!

Bankada döviz hesabınız var. Eğer hesabınız yüklü miktarda değilse ve bu dövizde yüksek bir faiz alamıyorsanız neredeyse kur artışına bel bağlamış durumdasınız. Hele hele seçime kadar kuru sabit tutma çabasını gördükçe dövizin yerinde sayması karşısında zarara girdiğinizi düşünüyorsunuz.

Ama yeni bir kapı açılıyor şimdi. Hesabınızın olduğu banka ya da bir başka banka **"Dövizinizi KKM'ye dönüştürelim, vade sonunda zaten dövizinizi aynen alma hakkınız var, bakın artık faiz yüzde 12 de değil, vade döneminde kur az artarsa size yıllık yüzde 25 dolayında da faiz vereceğim"** diyor.

Bu koşullarda siz olsanız KKM hesabı açtırmaz mısınız?

Dolayısıyla DTH dönüşümlü hesaplarda faiz tavanının kaldırılmasıyla birlikte KKM bakiyesinde bir artış beklenmelidir.

Detayı tam bilinmemekle birlikte toplam KKM'nin yaklaşık yarısı DTH dönüşümlü hesaplardan, yarısı da TL ile açılan hesaplardan oluşuyordu. Bu düzenlemeyle birlikte DTH dönüşümlü hesapların payında belirgin bir artış olacaktır.

Yeni torba yasanın öncekilerden farklılıkları!

Abdullah TOLU

30 Ocak 2023 Pazartesi

Evet, içinde kesinleşmiş borçların yeniden yapılandırılması, kesinleşmemiş veya dava safhasında bulunan borçlar, inceleme ve tarhiyat safhasında bulunan işlemler, matrah ve vergi artırımı, işletme kayıtlarının düzeltilmesi (stok, kasa - ortaklar cari hesap düzeltmeleri vb.) ve diğer düzenlemelerin yer aldığı Yeni Torba Yasa Teklifi geçtiğimiz hafta Cuma günü TBMM'ye verildi. Bu hafta Salı gününden itibaren Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülmeye başlanılacak. Söz konusu Teklifin Şubat ayının ilk haftasında yasalaşarak yürürlüğe girmesi bekleniyor.

Teklifle ilgili yapılan geri dönüşler, kapsama giren herkesin Torba Yasa Teklifinde yer alan düzenlemelerden memnun olmadığını gösteriyor. Hemen belirtelim, yapılacak düzenlemelerden herkesin memnun olması beklenmemeli, bu son derece normal. Önemli olan, siyasi irade tarafından yasalaştırılmasına karar verilen düzenlemelerin en iyi ve faydalı olacak şekilde çıkarılması. Bu konuda herkes elinden geleni yapmalı, en azından bizim görüşümüz bu şekilde.

Yeni Torba Yasa Teklifi ile, önceki yapılandırma yasalarından farklı bazı özel düzenlemeler yapılıyor. Şimdi bunlar neler diye merak ediyorsunuz değil mi? Haklısınız, daha fazla merak ettirmeyelim.

İşte torba yasa teklifinin önceki yapılandırma düzenlemelerinden farklılıkları!

Borç yapılandırmasında vade 48 ay'a çıkıyor!

Bugüne kadar çıkarılan yapılandırma yasalarında kesinleşmiş borçlar en fazla 36 ay yani 3 yıla kadar taksitlendirilebiliyordu. Taksitler ise 2 ayda bir 6, 9, 12 ve 18 eşit taksitte ödeniyordu.

Yeni Torba Yasa Teklifi'nde, vade 4 yıla yani 48 ay'a çıkarılıyor. Borçlular, kesinleşmiş borçlarını bu düzenleme kapsamında 48 ay'a kadar taksitlendirebilecek

ve 48 eşit taksitte ödeyebilecekler. Son derece önemli ve borçlular lehine bir değişiklik!

Belediyeler ve spor kulüplerinde ise durum biraz daha farklı, bunlar kesinleşmiş borçlarını 10 yıl 120 eşit taksit şeklinde yapılandırıp ödeyebilecekler. Önceki yapılandırma düzenlemesinde belediyeler borçlarını yine 120 eşit taksitte, spor kulüpleri ise iki ayda bir ödemeli 36 eşit taksitte yani toplamda 6 yılda ödeyebiliyorlardı. Vade süresini 10 yıla taksit sayısını ise 120 eşit taksite çıkaran bu düzenleme spor kulüplerimiz için son derece önemli ve yerinde.

Yine, matrah ve vergi artırımından kaynaklı ödemeler ise, peşin veya aylık dönemler halinde 12 eşit taksitte yapılabilecek. Önceki düzenlemede, yine 1 yılda 6 eşit taksitte ödenebiliyordu.

Taksit atlatma sayısı 2'den 3'e çıktı!

Yapılandırma Kanunlarına göre ödenmesi gereken 1 ve 2. taksitin ödeme sürelerinde ve tam ödenmesi koşuluyla, kalan taksitlerden bir takvim yılında 2 veya daha az taksitin süresinde ödenmemesi veya eksik ödenmesi halinde, ödenmeyen veya eksik ödenen taksit tutarlarının son taksiti izleyen ayı sonuna kadar hesaplanacak geç ödeme zammı ile birlikte ödenmesi halinde, yapılandırmaları bozulmuyordu.

Yapılandırmada vadenin 48 ay'a uzaması ve 48 eşit taksite çıkması, bir takvim yılı içerisindeki taksit atlatma sayısını (ödememe) da, 2'den 3'e çıkardı.

Yapılandırmada yıllık faiz oranı yüzde 9!

Yapılandırmada en çok merak edilen şeylerden birisi de, yapılandırmaya uygulanacak faiz oranı ile ilgiliydi.

Teklifte yer alan düzenlemeye göre, 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren Yİ-ÜFE oranı aylık 0,75 olarak dikkate alınacak, bu da yıllık yüzde 9 oluyor. Gerçekten inanılmaz bir faiz oranı, yapılandırma için büyük bir fırsat.

Bazı idari para cezaları ilk defa yapılandırma kapsamında!

Önceki yapılandırma düzenlemelerinde bazı idari para cezaları devamlı olarak yapılandırma kapsamı dışında bırakılıyordu. Bunlar, düzenleyici ve denetleyici kurullar tarafından verilen idari para cezaları ile Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun (4207 sayılı Kanun) kaynaklı idari para cezaları.

Yeni Torba Yasa Teklifi ile, **düzenleyici ve denetleyici kurullar tarafından verilen idari para cezaları ile Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun kaynaklı idari para cezaları** ilk defa yapılandırma kapsamına alınıyor. İş dünyası açısından önemli bir düzenleme.

Kar dağıtımına ilişkin stopajlar da ilk defa vergi artırımını kapsamında!

Önceki yapılandırma düzenlemelerinin hemen hemen tamamında, şirketlerin kar payı dağıtımlarına ilişkin stopajlar, gelir ve kurumlar vergisi stopaj vergi artırımını kapsamı dışında bırakılıyordu. Bu kapsamda yapılan vergi incelemelerinde ise, kurumlar vergisi matrah artırımını yapılmış olsa dahi, özellikle transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı yapıldığı iddiasıyla vergi ziyai cezalı kurumlar vergisi stopajı tarhiyatları yapılıyordu. Bu da, kurumlar vergisi yönünden matrah artırımını yapmış olan şirketlerin haklı şikayetlerine neden oluyordu.

Yeni Torba Yasa Teklifi ile, kar payı dağıtımlarına bağlı stopajlar ile ana merkeze aktarılan tutarlara bağlı ödemeler üzerinden yapılan stopajlar da, kurumlar vergisi stopaj artırımını kapsamına alınıyor, ayrıca, bu kapsamda kâr dağıtımına veya ana merkeze aktarılan tutara bağlı ödemeler üzerinden yapılması gereken stopajlarla ilgili olarak vergi artırımını yapanların kurumlar vergisi yönünden de mutlak suretle matrah artırımında bulunmaları gerektiği belirtiliyor. Şirketler açısından son derece önemli ve olumlu bir düzenleme.

Devam eden vergi incelemelerine süre kısıtlaması, 7 iş günü!

Evet, Teklif içinde en dikkat çeken düzenlemelerden birisi de, devam eden incelemelerle ilgili olarak verilecek süre ile ilgiliydi. Bu, sadece bu Torba Yasa Teklifine özel bir konu değil, her yapılandırma yasasında en çok tartışılan konulardan arasında bulunuyor.

Önceki düzenlemelerde, Vergi Müfettişlerine devam eden incelemelerini tamamlamaları için yaklaşık 2 ay süre veriliyor, bu süre içerisinde incelemelerin tamamlanamaması halinde ise incelemeye devam edilemiyor, yani incelemeler kapanıyordu. Örneğin, 7326 sayılı Yapılandırma Yasası'nda, matrah ve vergi artırımını yapan mükelleflerle ilgili olarak Yasanın Resmi Gazete'de yayınlandığı 9 Haziran 2021 tarihinden önce başlanılmış vergi incelemelerinin tamamlanması için Vergi Müfettişlerine 2 Ağustos 2021 tarihine kadar yani yaklaşık 2 ay süre verilmiş, incelemelerin bu süre içerisinde tamamlanması, aksi halde incelemeye devam edilmemesi, incelemenin kapatılması hususunda düzenleme yapıldı. Vergi Müfettişlerinin büyük bölümü bu düzenleme çerçevesinde incelemeye devam etmeyerek, matrah ve vergi artırımını yapanların inceleme dosyalarını kapattılar. Bir kısmı ise, mükellefler hakkında yaptıkları incelemeleri tamamlayarak raporlarını düzenleyip vergi dairelerine gönderdiler, vergi daireleri de bu raporlar üzerine cezalı tarhiyatlar yaptı. Bu durum ise, mükelleflerin ciddi eleştiri ve şikayetlerine neden oldu.

23 Ocak 2023 tarihinde **Nasıl Bir Ekonomi Gazetesi**'nde kaleme aldığım köşe yazımda bu konuya dikkat çekerek, matrah ve vergi artırımını yapan mükelleflerle ilgili olarak başlanılmış incelemelerin derhal durdurulması ve ödemelerin yasal süresi içerisinde yapılması halinde ise bu incelemelerin kapatılmasını önermiştim.

Meclise sunulan Torba Yasa Teklifi'nde, **bu Kanuna göre matrah veya vergi artırımında bulunulmasının Kanunun yayımı tarihinden önce başlanılmış olan vergi incelemeleri ve takdir işlemlerine engel teşkil etmeyeceği ancak, maddede yer alan inceleme yapma hakkına yönelik hükümler saklı kalmak kaydıyla vergi incelemeleri ve takdir işlemlerinin Kanunun yayımını izleyen 7 iş günü içinde sonuçlandırılmaması hâlinde bu işlemlere devam edilemeyeceğine** ilişkin bir düzenleme yer alıyor. Yani, mükelleflerin matrah ve vergi artırımını yapmaları halinde, Kanunun Resmi Gazete'de yayımını izleyen 7 iş günü içinde tamamlanamayan vergi incelemelerine devam edilemeyecek. Bu, haklarında vergi incelemeleri devam eden mükellefler için güzel bir haber.

Stok affı yapan KDV'yi indirecek ancak iadesini alamayacak!

7326 sayılı Yapılandırma Kanununun 6. Maddesinde yer alan yani işletme kayıtlarının düzeltilmesine ilişkin düzenlemeden faydalanan, kayıtlarında yer almayan emtia dolayısıyla hesapladıkları KDV'yi Kanunda belirtildiği şekilde beyan edip ödeyen ve bu vergiyi indirim hesaplarına intikal ettiren mükellefler, beyana konu emtiayı, 3065 sayılı KDV Kanununda yer alan iade hakkı tanınan işlemlerde kullanmaları durumunda, beyan ederek ödedikleri ve indirim hesaplarına aldıkları söz konusu vergiyi, yüklenilen KDV'nin hesabında dikkate alabiliyor ve iade konusu yapabiliyorlardı. Yani, stok affından faydalanan mükellefler beyan ettikleri KDV'yi hem indirim hem de iade konusu yapabiliyorlardı.

Yeni Torba Yasa Teklifi'nde ise, 7326 sayılı Kanundaki düzenlemeden farklı olarak, bu şekilde kayıtlarda yer almayan emtia dolayısıyla stok affından faydalanan mükelleflerin beyan ettikleri KDV'yi indirebilecekleri ancak iade konusu yapamayacakları net bir şekilde ifade ediliyor. Yani, bu KDV'ler sadece indirim konusu yapılabilecek, iadesi talep edilemeyecek. Bu şekilde, uygulamada ciddi tartışmalara neden olan bir sorun daha çözümlenmiş oluyor.

Tevkif yoluyla ödenmiş vergilerin, matrah/vergi artırım vergilerine mahsup imkanı!

Daha önceki yapılandırma düzenlemelerinde, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin matrah ve vergi artırımında bulunmaları hâlinde, artırılan bu matrahlar üzerinden hesaplanan veya artırılan vergilerin tamamını ödemeleri gerekiyor, bu mükelleflerin matrah ve vergi artırımında bulundukları yıllara ilişkin olarak daha önce tevkif yoluyla ödemiş oldukları vergileri, matrah ve vergi artırımını nedeniyle ödeyecekleri vergilerden mahsup etmeleri mümkün bulunmuyordu. Bu düzenleme, mükelleflerin haklı şikayetlerine ve serzenişlerine neden oluyordu. Bize göre son derece hatalı olan bu düzenlemenin düzeltilmesi gerekiyordu.

Yeni Torba Yasa Teklifi ile, bu konuda yukarıdaki gibi bir düzenleme yapılmayarak, mükelleflerin matrah ve vergi artırımında bulundukları yıllara ilişkin olarak daha önce tevkif yoluyla ödemiş oldukları vergileri, matrah ve vergi artırımını nedeniyle ödeyecekleri vergilerden mahsup etmelerine imkan sağlanıyor.

Ayrıntı gibi gözükse de, son derece önemli ve yerinde bir düzenleme.

Maliye damga vergisi inadını yasa metnine taşıdı!

7326 sayılı Yapılandırma Kanununun 5. maddesinde “gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, artırımda bulunmak istedikleri yıla ait yıllık beyannamelerini kanuni sürelerinde vermiş, bu vergi türlerinden tahakkuk eden vergilerini süresinde ödemiş” hükmü bulunmasına karşılık, bu Kanun uygulaması ile ilgili olarak yayınlanan 1 Seri No.lu Tebliğin (V/C-3). Bölümü ile kapsam, “matrah artırımında bulunmak istedikleri yıllara ilişkin yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerini kanuni süresinde vermiş ve bu beyannameler üzerinden anılan beyannamelere ilişkin damga vergisi de dâhil olmak üzere tahakkuk eden vergilerin tamamını süresinde ödemiş bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin” şeklinde belirlenmişti. Yani, Kanun metninde olmayan “damga vergisi de dahil olmak üzere” ibaresi Tebliğ metnine işlenmişti.

Maliye, 7326 sayılı Kanun kapsamında 2020 yılı için kurumlar vergisi yönünden matrah artırımında bulunan ve yüzde 15 üzerinden vergi hesaplayan bir şirkete, artırılan matrah üzerinden yüzde 15 üzerinden değil, yüzde 20 oranı üzerinden vergi hesaplanması gerektiği gerekçesiyle ek vergi tahakkuk ettirdi. Buna gerekçe olarak da, söz konusu beyannameye ilişkin damga vergisinin geç ödenmesini gösterdi.

Bu şirket de, “7326 sayılı Kanunun 5. maddesinde “gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, artırımda bulunmak istedikleri yıla ait yıllık beyannamelerini kanuni sürelerinde vermiş, bu vergi türlerinden tahakkuk eden vergilerini süresinde ödemiş” ibaresinin bulunduğunu, “damga vergisi de dahil olmak üzere” ibaresinin yer almadığını, dolayısıyla Tebliğdeki “damga vergisi de dahil olmak üzere” ibaresinin Kanuna ve Anayasaya aykırı olduğunu” iddia ederek, söz konusu ibarenin yürütmesinin durdurularak iptal edilmesi talebiyle dava açtı.

Danıştay 4. Dairesi de, davacıyı haklı bularak, 1 Seri No.lu Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin 7326 sayılı Kanun Genel Tebliği’nin (V/C-3). bölümünde yer alan “damga vergisi dahil” ibaresinin yürütmesini durdurdu (**Danıştay 4. Dairesi’nin 17.02.2022 tarihli ve Esas No : 2021/8175 sayılı Kararı**).

Dava süreci devam ediyor. Bu konu ile ilgili ayrıntıları 18 Nisan 2022 tarihinde yayınlanan “**Danıştay’dan Maliye’yi Şaşırtan YD Kararı**” başlıklı köşe yazımda bulabilirsiniz (www.ekonomim.com).

Yeni Torba Yasa Teklifi ile, Maliye’nin “damga vergisi ibaresi” ısrarı yasa maddesine taşınıyor. İlgili düzenleme yasalaştığında, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, artırımda bulunmak istedikleri yıla ait yıllık beyannamelerini kanuni sürelerinde vermiş, bu vergi türlerinden tahakkuk eden vergiler ile ilgili beyannameler üzerinden tahakkuk eden damga vergisini süresinde ödemiş ve bu vergi türleri için bu

Kanunun 2 ve 3. maddesi hükümlerinden yararlanmamış olmaları şartıyla, artırılan matrahları yüzde 15 oranında vergilendirilecek. Aman, damga vergisi ödemesine dikkat!

Matrah ve vergi artırımından yararlanamayacak olanların kapsamı genişledi!

Önceki 7636 sayılı Yapılandırma Kanunundan sonra çıkarılan yapılandırma yasalarına göre, matrah ve vergi artırımından,

- Vergi Usul Kanununun (VUK) 359. maddesinin (b) fıkrasında yer alan **“defter, kayıt ve belgeleri yok edenler veya defter sayfelerini yok ederek yerine başka yapraklar koyanlar veya hiç yaprak koymayanlar veya belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler”**,

- Terör suçundan hüküm giyenler,

- Düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla haklarında terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu gerekçesiyle adli makamlar, genel kolluk kuvvetleri veya Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar kapsamında vergi incelemesi yapılması, terörün finansmanı suçu veya aklama suçu kapsamında inceleme ve araştırma yapılması talep edilenler

yararlanamıyorlar. Bu artık genel bir prensip haline de geldi.

Yeni Torba Yasa Teklifi ile, bunlara bir grup daha ilave edildi. Bunlar kimler mi? VUK'un 359. maddesinin (ç) fıkrasında yer alan fiilleri işleyenler! Söz konusu (ç) fıkrası şu şekilde:

“ç) Hazine ve Maliye Bakanlığınca yetkilendirilmediği halde, ödeme kaydedici cihaz mührünü kaldıran, donanım veya yazılımını değiştiren veya yetkilendirilmiş olsun ya da olmasın ödeme kaydedici cihazın hafıza birimlerine, elektronik devre elemanlarına veya harici donanım veya yazılımlarla olan bağlantı sistemine ya da kayıt dışı satışın önlenmesi için kurulan elektronik kontrol ve denetim sistemleri veya ilgili diğer sistemlere fiziksel veya bilişim yoluyla müdahale ederek; gerçekleştirilen satışlara ait mali belge veya bilgilerin cihazda kayıt altına alınmasını engelleyen, cihazda kayıt altına alınan bilgileri değiştiren veya silen, ödeme kaydedici cihaz veya bağlantılı diğer donanım ve sistemler ya da kayıt dışı satışın önlenmesi için kurulan elektronik kontrol ve denetim sistemleri veya ilgili diğer sistemler tarafından Hazine ve Maliye Bakanlığı veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarına elektronik ortamda iletilmesi gereken belge, bilgi veya verilerin iletilmesini önleyen veya bunların gerçeğe uygun olmayan şekilde iletilmesine sebebiyet verenler üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

Vergi dairelerine olan 2 bin TL'nin altındaki borçlar silinecek!

Yeni Torba Yasa Teklifi'nde yer alan bir düzenlemeyle, vergi dairelerine olan ve vadesi 31 Aralık 2022 tarihinden (bu tarih dahil) önce olduğu halde 1 Ocak 2023 tarihi itibariyle ödenmemiş olan ve tüm vergi daireleri itibariyle borç aslı ve cezası, gecikme zammı, gecikme faizi, idari para cezası toplamı 2 bin TL ve altında olan borçların silinmesi öngörülüyor.

Yani, bu düzenleme yasalaştığı takdirde, kişi bazında ülke genelinde vergi dairelerine olan ve toplam tutarı 2 bin TL'yi geçmeyen borçlar silinecek. Yalnız burada, borçlu adına tahakkuk etmiş borçlar esas alınacak, borçlunun müteselsil sorumluluk veya ikincil sorumluluk kapsamında ödemesi gereken tutarlar dikkate alınmayacak, bunlar kapsam dışında.

Borçların silinmesi için vergi dairelerine başvuru yapmaya gerek bulunmuyor, vergi daireleri bu borçları kendisi silecek, yasal takibe geçmeyecek!

Abdulkadir Selvi

Ekrem İmamoğlu'nun bağımsız adaylık hesabı

30 Ocak günü Ekrem İmamoğlu cephesinden müthiş bir kulisle karşınızda olacağım demiştim.

Bugün o gün.

Neden bugünü beklediğimi anlatacağım ama öncelikle bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum. Bugün 6'lı Masa'nın ortak hükümet programı açıklanacak. Oysa yol haritası da birlikte açıklanacaktı. Peki yol haritasının açıklanması neden ertelendi? Çünkü İYİ Parti'nin önemli itirazları var. Hatta "Uzlaşma sağlanamazsa yol haritası seçimlerden sonraya bırakılsın, herkesin aldığı oy oranı ortaya çıksın, ona göre bir dağılım belirlensin" görüşünü savunuyorlar.

AKŞENER'İN İKİ İTİRAZI

İYİ Parti'nin iki konuda ciddi itirazı var. Meral Akşener, masada bazı şeylerin baştan yanlış kurgulandığına inanıyor. Kemal Kılıçdaroğlu, ortak cumhurbaşkanı adayı olabilmek için 6 lideri eşit ilan etmişti. Ama Akşener aynı görüşte değil. 6 liderin eşit olmadığını düşünüyor. "Benim oyumla dağdaki çobanın oyu bir mi?" diyen eski manken Aysun Kayacı misali, "Benim oyumla Gültekin Uysal'ın oyu bir mi?", diye itiraz ediyor. Masanın iki büyük partisi olarak CHP ile İYİ Parti'nin oyunun iki sayılmasını istiyor.

Akşener'in ikinci itirazı ise yüzde 1 oyu bile olmayan Ahmet Davutoğlu ve Ali Babacan'ın 6'lı Masa'nın yol haritasını belirlemek istemeleri.

13 ŞUBAT'TA NE OLACAK?

6'lı Masa için kritik toplantılar zinciri bundan sonra başlayacak. Şimdiye kadarki toplantılar, 6'lı Masa'nın dağılmaması için yapılan güven artırıcı önlemlerdi.

Cumhurbaşkanı adayının belirlenmesi, milletvekili listelerine karar verilmesi gibi kritik kararlar bundan sonraki toplantılarda alınacak. İlk toplantı 13 Şubat'ta. Liderler genel çerçeveyi belirledikten sonra kurmaylar bir dizi çalışma yapacak. Cumhurbaşkanı adayının belirlenmesi için şubat ayı içinde yeni bir toplantı yapılması gündemde.

EKREM İMAMOĞLU'NUN ADAYLIĞI

Bu süreçte en kritik nokta ne diye soracak olsam, Kemal Kılıçdaroğlu'nun ortak aday olup olmayacağı diyeceksiniz. Ama öyle değil. En kritik halkayı Ekrem İmamoğlu'nun kararı oluşturacak. Bir süre önce Meral Akşener'in Ekrem İmamoğlu'na, "2 yıl bekle, ben 2 yıl sonra erken seçime götüreceğim. Sen o zaman aday olursun. Yaşın genç. 14'üncü Cumhurbaşkanlığı'na değil, 15'inci Cumhurbaşkanlığı'na aday olursun" diye telkinde bulunduğunu yazmıştım. Bu kulisime Ekrem İmamoğlu cephesinden ciddi bir itiraz geldi. 30 Ocak'ı bekleyin dediğim kulis oydu.

İMAMOĞLU, 2025 VE 2028'İ TEHLİKEDE GÖRÜYOR

Ekrem İmamoğlu hakkında yerel mahkemenin verdiği 2 yıl 7 ay 15 günlük hapis ve siyasi yasak kararı var. Dava İstinaf'ta. İmamoğlu ekibi bu davanın İstinaf ve Yargıtay sürecinin en az 2 yıl süreceğini düşünüyor. Yargıtay'ın onama kararı 2025'te çıkarsa o zaman Ekrem İmamoğlu bırakın 2025'i, 2028'de bile aday olamaz diye düşünüyorlar. 2025 ya da 2028 hesaplarını tehlikede görüyorlar. O nedenle 2023'ü tünelden önceki son çıkış olarak değerlendiriyorlar. Ekrem İmamoğlu'nun aday olması için önünde bir engel olmadığından 2023 seçimlerinde aday olması gerektiğini savunuyorlar.

İMAMOĞLU'NUN STRATEJİSİ

Benim verdiğim kulise itirazları bu noktada toplanıyor. Peki ne yapacaklar? Ekrem İmamoğlu, Kastamonu'dan başladığı yurt gezilerini Bursa ve Bilecik'le sürdürdü. Önümüzdeki günlerde Sivas, Erzincan, Erzurum ve Malatya'yla 15 ile tamamlayacak. İmamoğlu neden geziyor? İmamoğlu'nun stratejisi şöyle:

İMAMOĞLU BAĞIMSIZ ADAY

Masaya sahadan mesaj veriyor. "Masada Kılıçdaroğlu hâkim olabilir ama sahada ben varım" diyor. Masadaki planı sahadaki gücü ile bozmaya çalışıyor. Buna rağmen başarılı olabilecek mi? Masadan çıkması imkânsız görünüyor. Bu aşamada Akşener faktörünün devreye girmesi bekleniyor. Akşener, tek cumhurbaşkanı yardımcılığı ile fiili başbakanlık rolünü elde edemediği takdirde masaya Ekrem İmamoğlu'nun ismini getirecek. Ama Kılıçdaroğlu'na rağmen masadan İmamoğlu isminin çıkması beklenmiyor. Ekrem İmamoğlu da bunun farkında. Bunun üzerine, "Benim ismim masaya da geldi ama engellendi. Bu durumda ben de millete gidiyorum, diyecek. Bağımsız aday olacak" deniliyor.

İYİ PARTİ - HDP DENGESİ

Ekrem İmamoğlu cumhurbaşkanı adaylığında İYİ Parti ve HDP desteğine güveniyor. Hesabını ikinci tura göre yapıyor. Ama İYİ Parti ile HDP'nin bir arada görünmemesi gerekiyor. Çünkü İYİ Parti seçmeni bundan rahatsız olur. İYİ Parti'nin Ekrem İmamoğlu'nu destekleyebilmesi için HDP ilk turda cumhurbaşkanı adayı çıkaracak. Böylece İYİ Parti seçmeni ürkütülmeyecek. Ama HDP seçmeni İmamoğlu'na oy verecek. Plan; ikinci tura Kılıçdaroğlu'nun değil, İmamoğlu'nun kalmasını sağlamak.

CİHAN PAÇACI'YI EN ÇOK ÜZEN ŞEY

CİHAN Paçacı, 6'lı Masa'nın İYİ Parti'de toplandığı gün, Nagehan Alçı'ya yaptığı açıklamalar nedeniyle istifa etmek durumunda kaldı. Cihan Paçacı ve Meral Akşener'i DYP'deki görevlerinden beri tanırım. Cihan Paçacı da Meral Akşener de oturdukları koltuklardan güç alan siyasetçiler olmadılar. Tam aksine oturdukları koltuklara güç verdiler.

Ayrıca Paçacı'nın açıklamalarında yanlış olan bir şey yok. İYİ Parti'nin geçen pazartesi günü yapılan Başkanlık Divanı toplantısındaki havayı birebir yansıtıyor. İYİ Parti'de Kılıçdaroğlu'na karşı bir direnç var. Bu bir sır değil.

PAÇACI'NIN ÖNERİSİ

Cihan Paçacı, Başkanlık Divanı toplantısında Kılıçdaroğlu'na karşı oluşan direnci kırmak için bir formül öneriyor. Kılıçdaroğlu'nun yanında Akşener'in ikinci isim olarak ilan edilmesi durumunda İYİ Parti'deki Kılıçdaroğlu direncinin kırılacağını savunuyor. İYİ Parti seçmeninin Kılıçdaroğlu'na oy vermesinin sağlanacağını anlatıyor.

MEZHEP KONUSU

Neyse artık Cihan Paçacı tartışması geride kaldı. Ama Cihan Paçacı'yı en çok üzen şey ne derseniz, size istifa kararı değil ama mezhep farklılığı konusunda yanlış anlaşılma ihtimali olduğunu söyleyebilirim. Çünkü Cihan Bey, hiçbir zaman mezhepler, kimlikler üzerinden siyaset yapılmasını doğru bulmayan bir insan. "Ben mezhep, inanç, köken farklılığının seçmen tercihinde asla dikkate alınmaması gerektiğine inanan biriyim ve bu konu, geçmişte televizyon konuşmalarımda da üzerinde hassasiyetle durduğum bir konudur. Bu konu ile ilgili bir suçlama beni çok üzer" diyor.

İbrahim Kahveci

Muhalefetin borsa sorunu

İrkçılık adına iç savaş yaşamış olan ABD, Barack Obama'nın ardından Donald Trump gibi bir Başkan'ı seçti. Burada tercih değişimi tabiri caiz ise bir uçtan diğer uca gitmek gibi bir şeydi.

İngiltere'de ise bir yalan uğruna ileri yaş grubunun ağırlıklı tercihi ile BREXİT onaylandı ve AB'den ayrılma yaşandı. Şu anda İngiltere'de Brexit sonrası yaşanan ekonomik sıkıntılar tartışılıyor. Genç kuşaklar ileri yaş grubuna tepki verirken zenginlerin ülkeden çıkışı söz konusu. Finans merkezi olması nedeniyle bu büyük bir risk...

Bu iki olayı vermemin nedeni **'toplumsal akıl'** açısından davranış kalıplarını irdelemektir. Bazı zamanlarda **toplumlarda da akıl tutulması yaşanabiliyor.**

Dün HDP işbirliğiyle suçlanan muhalefete karşılık Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın HDP ziyareti aynı iktidar seçmeni tarafından hiç sorun olarak görülmebiliyor. Veya 2019 seçimlerinde muhalefeti SİSİ'ci olmakla suçlayıp seçmenine bunu kabul ettiren iktidar, Erdoğan'ın bir kaç ay önce SİSİ ile görüşmesini yine aynı seçmenine başarı olarak kabul ettirebiliyor.

Kaybedilen para bulunabilir ama kaybedilen akıl tutulmasının yerine gelmesi çok zordur. Hep örnek veririm: Nürnberg Mitingi ile sokaklar 'Heil Hitler' diye inlerken Müttefikler Nürnberg'e girdiğinde ortada bir tane Nazi yoktu.

Kimse Naziciliği kabul etmiyordu...

Akıl tutulmasının en bariz örneklerinden birini borsalarda görürüz. **Serbest piyasa gerçekten fiyatlandırmayı doğru mu yapar?** Ya da reel fiyat ile piyasa fiyatı ne kadar uyuşur?

Bu konu muhalefet açısından da önemli... Bugün borsamızda (negatif faiz etkisi) milyonlarca yatırımcı var. Yeni yatırımcılar akın akın geldiler. Ve borsa endeksi 2021 yılındaki 1.400 seviyelerinden 5.200 seviyelerine yükseldi.

Bu yükseliş ne kadar reel ve de sürdürülebilir mi? Reel politikaya dönme durumunda borsa ne olur? Bu çok önemli bir sorun...

Önce bu yükselişin arka planına bakalım: Fiyatlandırmalar açısından bazı örnekler vererek süreci anlamaya çalışalım:

Ocak 2022'de halka açık Ulusoy Un şirketi Söke Un şirketini satın aldığını açıklıyor: Söke Un'un satın alma bedeli: 168,9 milyon + 650 bin dolar ; kısaca 180 milyon lira.

Söke Un'u 180 milyon liraya alan Ulusoy Un firmasının o tarihlerdeki piyasa değeri de 1,3 milyar liraydı. Satın almanın ardından açıklama yapan Ulusoy Un Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Eren Günhan Ulusoy, "Bir aile şirketi olarak kurulup, Aralık 2014 yılında halka arz olan şirketimiz için ikinci bir kırılma noktası yaşıyoruz. Söke Un'u satın almamızla birlikte 2100 ton/gün buğday işleme kapasitemizi, 3200 ton/güne çıkarmış olacağız" dedi.

Dikkat ederseniz Söke Un Ulusoy Un'un yarı büyüklüğünde bir şirket.

Ve bir yıl sonra: 180 milyon liraya satın alınan Söke Un halka arz edildi. Halka arz fiyatı tam 2 milyar 898 milyon 750 bin TL. Bir yıl önce 180 milyon liraya satın alınan bir şirket bir yıl sonra 16,1 kat yüksekten halka satılıyor.

Ama daha bitmedi. Söke Un'un piyasa fiyatı şu anda 8 milyar 286 milyon lira...

Söke Un'u 180 milyon liraya alıp 2,9 milyar liraya halka arz eden Ulusoy Un şu anda 8,3 milyar lira değerdeki Söke Un'un yüzde 80'ine sahip: Yani kendi değeri harici Söke Un'dan 6,6 milyar lira değer kazanmış durumda... Zaten Ulusoy Un ana şirket olarak Söke Un'un 2 katı büyüklüğündeydi. Söke Un piyasa değeri 8,3 milyar lira ise bunun iki katı büyüklüğündeki Ulusoy Un 16 milyar değerde olmalıydı.

Hatta Söke Un'dan payına düşen 6,3 milyar değerle beraber 25 milyar lira değere ulaşması gerekirdi... Ama o da ne: Ulusoy Un'un piyasa değeri sadece 5 milyar 775 milyon lira.

Not: SPK'nın bir an önce halka arzlar hakkında yatırımcı haklarını gözetici adımlarını artırması gerekiyor:

Halka arzlarda 3 bölüm yapılabilir. 1/3'lük kısım baş vuran her yatırımcıya eşit dağıtılabilir; diğer 1/3'lük kısım ise başvuran her yatırımcıya başvuru talebine oranla

verilebilir ve kalan 1/3'lük kısım ise kurumsal yatırımlara ayırt etmeden her talep oranında verilebilir.

Bu örneği verdim de diğer halka arzlar farklı mı? Bir akım oluştu ve sürü psikolojisi ile bu süreç işliyor.

Peki gerçek fiyat nedir? Söke Un fiyatı mı ana firma Ulusoy Un fiyatı mı? Hatırlarsanız bir dönem sıkça Sasa ve Hektaş konuşulmuştu...

Aslında yatırımcı da haklı.. Çünkü 2 milyar 040 milyon lira sermayesine karşılık 9 ayda 52 milyar 400 milyon lira kâr açıklayan Sabancı Holding yerinde sayarken (FK'sı 2,5) halka arzlardaki hisseler karlara bakılmadan adeta borsa deyimi ile tavan tavan gidiyor.

Gerçek değere bakanlar kaybederken akıma uyanlar kazanabiliyor.

Hani Nasrettin Hoca'nın fıkrasındaki gibi "Sen de haklısın, o da haklı... Kısaca herkes haklı".

Muhalefet açısından sorun tam da burada başlıyor. **Akıl tutulması yaşayan bir borsayı iktidar değişimi halinde kucaklarında bulacaklar.**

Şimdiden planlarını yapsalar iyi olur...

SPOR KULÜPLERİ

Halka açık firmaların durumuna bir başka örnek ise spor kulüpleri. Burada bir peşin konuyu belirtelim: Beşiktaş harici bu kulüpler 'gelir şirketi' olarak halka satıldılar. Sonradan bu işin olmayacağı anlaşıncı 'gider şirketlerini' de bu halka açık şirketlere eklediler.

Bu feci bir haksızlıktı. Burada yatırımcılar adeta kandırıldı...

Şimdi durum bir başka evreye geldi. Bu durumu en yüksek negatif özsermayeye sahip Beşiktaş üzerinden izah edelim:

Halka açık spor kulüpleri gerçekte o kulüpleri temsil etmiyor. Hepsinin birer ana sahip olarak derneği bulunuyor. Kulüp Başkanları da o dernek başkanı olarak seçiliyor. Halka açık şirketler aslında yatırımcıya bir şey ifade etmiyor. Parayı veren yatırımcının hükmü yok ama derneğe seçilen Başkan ve üyeler her şeye de sahipler.

Mesela Beşiktaş Spor Kulübü son bilançosunda -2 milyar 485 milyon öz sermayeye sahip; kısaca batık gibi bir şey. Piyasa değeri de 1 milyar 850 milyon lira.

Batık gibi duran bu şirkete bankalar 13 milyar 677 milyon lira temlik karşılığı 3 milyar 579 milyon lira kredi vermiş durumdadır. 13,7 milyar liralık temlik ise 12,8 milyar lirası yayın gelirinden ve 697 milyon lirası da isim hakkından oluşuyor. Oysa 6 aylık bilançoda 658,6 milyon liralık gelirin sadece 68,8 milyon lirası yayın gelirinden oluşuyor ama bankalar krediyi vermiş.

Durum şu ki BİST Yönetimi negatif öz sermayeye sahip bu kulüpleri ya borsa kotundan çıkartmak ya da öz sermaye tamamlama çağrısı yapmak zorundadır. Şu anda BİST yönetimi de bu durumdan sorumlu noktadalar.

Ya da Avrupa'da olduğu gibi halka açık spor kulüplerini tek çatı altında dernekleri ile birleştirip gerçek değere getirmek zorundalar. Örneğin halka açık BJK ana olmasına rağmen kulübü yöneten BJK Jimnastik Derneğinden 1 milyar 836 milyon lira alacağı var ama bu yıllardır alınamıyor. BİST ve SPK yatırımcı hakkı açısından bu sorunları ya çözmek zorunda ya da bu şirketleri kottan çıkartmak zorunda...

Hepsinden önemlisi de muhalefetin borsaya biraz daha yakından bakıp kaybedilen aklın kazanılmasını sağlayıcı hazırlıklara şimdiden başlamaları gerekiyor.

30 Ocak 2023, Pazartesi

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

6'lı masadan son kulisler

Cumartesi günü Le Monde Gazetesi'nde şöyle bir başlık vardı: **"Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın anketlerde yükseldiği Türkiye'de muhalefet kargaşa içinde"**.

11. toplantıdan da sonuç çıkmadı. Gözler 13 Şubatta Saadet Partisi'nin ev sahipliğindeki 12. toplantıda. Peki bu toplantıdan nasıl bir sonuç çıkacak? CHP cephesine göre Kılıçdaroğlu'nun adaylığı artık kesin. Muhalefetin adayını 13 Şubat toplantısının ardından Saadet lideri Karamollaoğlu'nun açıklayacağı iddia ediliyor. İyi Parti ve Ekrem İmamoğlu cephesi ise henüz pes etmiş değil. **Havlu atmış olsalar İmamoğlu il il dolaşp destek istemez.** Aslında bunu İmamoğlu'ndan çok Meral Akşener istiyor. Eğer Akşener'in istediği lider aday olursa, benim dediğim oldu diyecek masadaki gücü daha da artacak.

Demokrat Parti ve Saadet ise haftalar önce Kılıçdaroğlu'na destek vereceklerini açıkladı. CHP liderinden arzu ettikleri milletvekilliğini aldıkları anlaşılıyor.

Gelecek ve Deva Partisi'nin ise kafası hâlâ karışık. Yüzde 1'in altındaki oy oranlarına rağmen CHP'den istedikleri sayıda milletvekili alamadıkları biliniyor. Meral Akşener ise 6'lı masadaki milletvekili dağılımı konusunda Kılıçdaroğlu kadar cömert değil. Bu süreçte egosu tavan yapan Davutoğlu ve Babacan istediğini alana kadar milletvekili dayatmasını sürdürecektir.

HDP cephesine gelince; Abdullah Öcalan, HDP'nin Cumhurbaşkanı adayı çıkarmasını istiyor. Bunu da Pervin Buldan üzerinden açıkladı. Kandil ise 6'lı masanın adayına kayıtsız, şartsız, pazarlıksız destek veriyor.

İşte muhalefet böyle bir dağınık ortamda 13 Şubat'a hazırlanıyor. Kaç aday çıkar henüz bilmiyoruz. Ancak görünen o ki 6'lı masadaki kavga seçim sürecinde de devam edecek. **Muhalefet cephesindeki en büyük dağılma sürecini 14 Mayıs'tan sonra göreceğiz.** Türkiye siyaset tarihi onları hiç iyi hatırlamayacak.

BİRİNCİ YILINA GİRERKEN RUSYA-NATO SAVAŞI

24 Şubat 2022 tarihinde Ukrayna topraklarında başlayan Rusya-NATO savaşı 1.

yılına yaklaşıyor. Putin'in **"Özel bir askeri operasyon"** sözleriyle başlattığı bu savaşın 1 yıl süreceğini kimse tahmin etmiyordu. Bugün de savaşın ne kadar süreceğini kimse kestiremiyor.

Nedenine gelince... ABD ve Almanya'nın Ukrayna'ya tank göndereceğini açıklaması ile Rus saldırıları hızlandı. Almanya'nın Leopard tanklarının Ukrayna'ya gönderilmesine yeşil ışık yakması barışa da Ukraynalılara da bir şey kazandırmayacak. Aksine daha fazla kan dökülmesine neden olacağı gibi barışa biraz daha uzaklaşacağız.

ABD ve Almanya'nın son hamlelerini Rusya karşılıksız bırakmıyor. Ukrayna'nın doğusuna binlerce Rus askerinin gönderileceği açıklandı. Batı ise kesinlikle askeri personel desteği vermemekte kararlı. **Kış aylarında yavaşlayan savaş ilkbahar ile birlikte daha da şiddetlenecek.**

ABD yönetiminin Ukrayna'nın geleceğini falan düşündüğü yok. Rusya'yı ve Çin'i güçsüzleştirip yeniden tek kutuplu dünya hayali kuruyor. Türkiye'nin denge politikası ise bölgedeki ABD'nin çıkarları ile çatışıyor. Biden yönetiminin Türkiye ve Erdoğan hazımsızlığının başka bir açıklaması yok.